

Bažnyčios žinios

Lietuvos Vyskupų Konferencija

LIETUVOS VYSKUPAI 2011-UOSIUS LIETUVOJE SKELBIA DIEVO GAILESTINGUMO METAIS	2
LIETUVOS VYSKUPŲ LAIŠKAS ŠEIMOMS	2

Bažnyčia Lietuvoje

Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlidai	3
Vysk. V. Borisevičiaus kunigystės 100-osios metinės	6
Kunigų konferencija Kaune	7
Šv. Kazimiero seserų kongregacijos 90 metų jubiliejus	9
Savanorių vakaras	10
Jaunimo sielovados forumas	11

Homilijos

KANTRYBĖS PAMOKA III advento sekmadienis (A)	12
JUOZAPO SAPNAS IV advento sekmadienis (A)	13

Bažnyčios dokumentai

Popiežius Benediktas XVI Posinodinis apaštališkasis paraginimas VERBUM DOMINI <i>vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Dievo žodį Bažnyčios gyvenime ir misijoje</i>	14
--	----

Bažnyčia pasaulyje

Komentuojama knyga – interviu su popiežiumi	23
Benediktas XVI apie teisę į medicinos paslaugas	24
Popiežius įspėja kardinolus dėl reliatyvizmo diktatūros	24

Lietuvos vyskupai 2011-uosius Lietuvoje skelbia Dievo Gailestingumo metais

2010 m. lapkričio 17 d.

2010 m. lapkričio 14 dieną Lietuvos vyskupai susirinkę Vilniuje malda ir šv. Mišių auka pradėjo Marijos – Gailestingumo Motinos Globos atlydus. Artėja adventas, o drauge ir liturginių metų, kuriuos Bažnyčia Lietuvoje buvo paskelbusi Padėkos Dievui už atgautą Nepriklausomybę ir laisvę metais, pabaiga. Ganytojai nusprendė ir praneša, kad ateinantys 2011-ieji Lietuvoje skelbiami Dievo Gailestingumo metais.

Vyskupai ragina per šiuos metus giliau pažinti Dievo Gailestingumą, pagerbti Gailestingą Jėzų atvaizdą, susipažinti su jo nutapymo ir apsišvišimo istorija, puoselėti tikinčiųjų piligrimystę į Vilniaus Dievo Gailestingumo šventovę bei apmąstyti gautąsias malones.

Kiekvienai Lietuvos vyskupijai bus perduotos Vilniaus Gailestingą Jėzų paveikslo kopijos, kurios visus metus kelias iš parapijų ir parapijų. Tikintieji raginami išgyventi Dievo Gailestingumo slėpinius bei stiprinti sąmoningo krikščioniškojo gyvenimo liudijimą.

2011 metais, švenčiant Dievo Gailestingumo iškilnę, kuri minima antrą Velykų sekmadienį, Vilniuje bus surengtas nacionalinis Dievo Gailestingumo kongresas.

Lietuvos Vyskupų Konferencijos sekretoriatas

Lietuvos vyskupų laiškas šeimoms

2010 m. lapkričio 16 d.

Broliai ir seserys Kristuje!

Kartu su Šventąja Šeima laukdami Kūdikielio Jėzų atėjimo į žmonių pasaulį, norime ramybės palinkėjimu kreiptis į Lietuvos šeimoms, kurių tvirtumas ir tikėjimas nuostabiai pratęsia Viešpaties darbus šioje žemėje. „Santuokos pagrindu sukurta šeima pagal Dievo planą yra nepakeičiama institucija, kurios vertę Bažnyčia nuolat skelbs ragindama, kad šis pašaukimas būtų išgyvenamas su džiaugsmu ir atsakomybe“, – sako Šventasis Tėvas Benediktas XVI (*Kalba 2006 07 08*).

Esame dėkingi šeimoms, kurios nepaisydamos išorinių ir vidinių sunkumų saugo santuokinį vienumą ir neišardomumą. Džiaugiamės vyrais ir žmonėmis, kurie naudodamiesi Bažnyčios teikiamomis sakramentinėmis malonėmis padeda vienas kitam šventėti. Dėkojame tėvams jaunų šeimų, kurie gerbdami savo suaugusius vaikus, padeda jiems kurti asmenų bendrystę ir šeimos vienybę, palaikydami juos maldomis ir aukomis.

Šeima visada buvo ir tebėra gyvybės lopšys. Būtent šeimoje bręsta visuomenės dabartis ir ateitis. Ypač džiaugiamės šeimomis, kurios priima kūdikį kaip Dievo dovaną, besąlygiškai, dėl jo paties. Aplinkos esame skatinami viską rinktis: ką valgyti, kur ilsėtis, ką dėvėti, kuo domėtis... Tai perša atvirumą gyvybei neigiančią mintį, kad tik pasirinkimo reikalas, kada, kiek ir ko-

kių vaikų nori bei gali turėti. Didžiuojamės tais, kurie nestokoja ryžto ir drąsos auginti gausią šeimą.

Didžiulė pagarba ir padėka šeimoms, šalia savo vaikų globojančioms našlaičius, kuriems ypač reikia meilės ir šilumos. Bevaikėms poroms linkime įvaikinimo keliu sutvirtinti šeimos prasmę, tėvystės ir motinystės pilnatvę bei džiaugsmą. Pagarbos nusipelnę sutuoktiniai, kurie atsispiria gundymui išspręsti materialines problemas uždarbiu svetur ir nepalieka savo žmonos ar vyro vieno rūpintis vaikais, nes jiems nuolat reikalingi abu tėvai. Esame dėkingi ir toms šeimoms, kurios emigracijoje rūpinasi išlaikyti ryšį su Katalikų Bažnyčia, puoselėdamos viltį sugrįžti į Lietuvą.

Šiuolaikiniame pasaulyje plintančios postmodernaus mąstymo srovės gerokai sujaukė vertybių sampratą, ir akivaizdus blogis kai kuriems tampa kelrodžiu. Tokioje aplinkoje šeimoms ypač nelengva susivokti, kokių vertybių gairių dėka visi šeimos nariai jautūs saugūs, vertingi, mylimi ir laimingi. Išreikšdami rūpinimąsi šeimomis, meilę ir pagarbą joms, norime priminti, kad „santuoka ir šeima turi savo pamatą pačiame intymiausiame tiesos apie žmogų ir jo tikslą branduolyje“ (Benediktas XVI, *Kalba 2007 02 17*). „Už savo buvimą žmogumi žmogus turi būti dėkingas šeimai. Jeigu šeimos nėra, į pasaulį atėjęs žmogus randa nerimą keliančią ir skaudžią spragą, kuri apsunkins visą jo gyvenimą“ (Jonas Paulius II, *Laiškas šeimoms Gratissimam sane*, 2).

Štai kodėl taip svarbu, kad šeima būtų stabili. Tai lemia kiekvieno šeimos nario saugumą ir savivertę, o kyla iš sutuoktinių meilės ir ištikimybės vienas kitam.

Nuoširdžiai dėkojame tiems sutuoktiniams, kurie diena po dienos, nepaisydami išorinių pagundų, pasaulio skelbiamo šūkio: „ieškokime malonumų“, – patys lieka ištikimi ir padeda ištikimam išlikti vienas kitam. Gyventi ištikimybėje nėra lengva, kai aplinka nuolat provokuoja rinktis bei keisti seksualinius partnerius, patirti išgyvenimų įvairovę. Dėkojame poroms, kurios savo santuokiniu bendravimu liudija, kad meilė yra tiesiogiai susijusi su pagarba asmeniui. Ištikimybė – tai gebėjimas priimti vienas kitą kaip vyrą ir moterį, kaip asmenį, ir puoselėti šį ryšį visą gyvenimą.

Vis labiau įsigalint individualizmui, šeimos puoselėja gebėjimą gyventi vienybėje vienas su kitu ir su Dievu, kurti tarpusavio bendrystę. Šeimos gyvenimas yra kasdienis darbas tobulinant save ir savo santykį su Dievu ir kitais žmonėmis. Šeima ypatingai įprasmina krikščionišką meilės artimui įsipareigojimą, nes „Santuoka yra sakramentas, priimamas dėl kitų – dėl kito išganymo: pirmiausia dėl sutuoktinio ar sutuoktinės, taip pat dėl vaikų, sūnų ir dukterų, ir galiausiai dėl visos bendruomenės išganymo“ (Benediktas XVI, *Kalba 2006 08 31*).

Todėl vertos pagarbos tos šeimos, kurios dirba kasdienį sunkų darbą ne tik siekdamos savo narių gerovės, bet ir kurdamos asmenų bendrystę bei įsiliedamos į katalikiškas šeimų bendruomenes. Asmenų bendrystė neišsitenka santuokos ribose. Padėdamos kitoms šeimoms, jos padeda ir savo šeimai. Visuomeniškai aktyvios šeimos nusipelno pagyrimo ir paramos, nes viešaigina, kas svarbu krikščionims, keldamos valstybei teisingus reikalavimus ir primindamos jai, kad šeima yra „pagrindinė viso visuomenės gyvenimo institucija. <...> Tikrai nepriklausoma ir dvasiškai tvirta visuomenė visada sudaryta iš stiprių, savo pašaukimą ir misiją istorijoje suvokiančių šeimų“ (Jonas Paulius II, *Laiškas šeimoms Gratissimam sane, 17*).

Meldžiame Dievo palaimos Jūsų šeimoms, prašome Švč. Mergelę Mariją, kad jos užtarimu darnoje ir taikoje išgyventumėte mūsų Viešpaties laukimą ir Jo atėjimo stebuklą, kad šventą Kūčių vakarą visos šeimos susirinktų kartu pasimelsti ir palinkėti ramybės prie bendro stalo.

Lietuvos vyskupai

▼ **Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlidai**

Lapkričio 14–21 d. Vilniaus Šv. Teresės bažnyčioje ir Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje vyko Globos atlidai. Šių metų atlidų tema – „Marija – Dievo ir žmonių tarnaitė“. Kiekvieną atlidų dieną Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje buvo kalbama Dievo Motinos novena. Prieš iškilmingai švenčiamas 11 val. šv. Mišias Šv. Teresės bažnyčioje melstasi už kunigus. Šv. Teresės bažnyčios kriptoje kiekvieną atlidų vakarą adoruotas Švč. Sakramentas. Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje atlidų dienomis nuo 18.30 iki 19 val. Švč. Mergelės Marijos garbei buvo rengiamos Rožinio pamaldos. Vilniaus arkivyskupijos *Caritas* kvietimu įvairios Vilniaus miesto parapijos atlidų dienomis Vilniaus arkivyskupijos sielovados centro *Domus Maria* hole kvietė į Solidarumo kavinę. Joje maldininkai galėjo išgerti arbatos, pasivaikšinti įvairių parapijų jaunimo grupelių, *Caritas* moterų gamintais gardumynais, paaugoti už vaišes įvairioms artimo meilės iniciatyvoms, susipažinti su vykdomomis veiklomis ir į jas įsitraukti, pabendrauti su veikliais parapijų žmonėmis. Atlaidų metu Aušros Vartų koplyčioje skirtingu laiku buvo švenčiamos Mišios rusų, ispanų, italų, anglų, ukrainiečių, baltarusių, lenkų kalbomis.

Atlidai prasidėjo lapkričio 13-ąją. Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje Akatisto choralo grupė giedojo himnus Dievo Motinos garbei. Šv. Mišioms koplyčioje prie atviro lango vadovavo Vilniaus arkivyskupijos vyskupas emeritas Juozas Tunaitis. Eucharistijos šventimo metu giedojo Grigiškių parapijos choras. Tą dieną Šv. Teresės bažnyčioje taip pat meldėsi Vilniaus ligoninių kapelionai, gydymo įstaigų darbuotojai, tie, kuriems rūpi ligonių slaugymas. Buvo sudarytos sąlygos sunkiau sergantiems žmonėms priimti Sutaikinimo ir Ligonų sakramentus. Mišiose giedojo Vilniaus Šv. Juozapo (Pilaitės) parapijos choras. Vakare Aušros Vartų Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje buvo meldžiamasi už Vilniaus miestą. Maldas, Šv. Rašto skaitinius, maldavimus už miestiečius bei miesto svečius lydėjo Šiaulių katedros Šv. Cecilijos sakralinės muzikos ansamblio giedamos giesmės.

Lapkričio 14-ąją, pagrindinę atlidų dieną, Lietuvos vyskupai Eucharistiją šventė Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos koplyčioje prie atviro lango. Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis. Ganytojas ragino Marijos pavyzdžiu visuomet drąsiai tarti Dievui *taip* ir uoliai stengtis tarnauti žmonėms. Dievo Motinos gyvenimas moko mus nepaprasto pasitikėjimo Dievu. Esame kviečiami melsti, kad Marija perkeistų mūsų tikėjimą į

gilesnį ir drąsų ryšį su Dievu. Mišiose giedojo Vilniaus Šv. Teresės parapijos choras. Eucharistijos šventimą transliavo Lietuvos televizija.

Lapkričio 15 d. Šv. Teresės bažnyčioje iškilmingoms šv. Mišioms vadovavo Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinio sekretoriaus pavaduotojas kun. Ričardas Doveika. Homilijoje kunigas kvietė atrasti savyje tikrą norą padėti kitiems. Artimo meilės darbai prasideda nuo gebėjimo galvoti ne tik apie save, nuo troškimo ką nors gera nuveikti kitų labui. Padėdami kitiems, liudijame, kad sutiktas žmogus mums svarbus. Patarnaudami kitiems – malda, aplankymu, kukliai pavaišindami bent arbatos puodeliu, suteikiame džiaugsmo. Tarnystė kitiems mums krauna lobį danguje. Geri darbai – vieninga vertybė, kurią galime nusinešti į amžinybę. Krikščionių rankomis Dievas nori padėti kitiems, kai gyvenimą griaua neveltis, atstūmimas, nelaimės ir nusiminimas. Tai žmonių šventumo kelias. Eucharistijos liturgijoje giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos parapijos choras.

Lapkričio 16-ąją, Švč. Mergelės Marijos Gailestingumo Motinos liturginės iškilinės dieną, melstasi už kunigų tarnystę. Dvasininkai iš Vilniaus arkivyskupijos ir kai kurių kitų vyskupijų prie Gailestingumo Motinos paveikslo drauge giedojo Rytmetinę. Vėliau Šv. Teresės bažnyčioje Eucharistijos šventimui vadovavo Vilniaus arkivyskupas metropolitas kardinolas Audrys Juozas Bačkis, koncelebravo susirinkę kunigai. Per pamokslą kardinolas sakė, kad kunigų identiteto esmę sudaro buvimas Viešpaties Jėzaus tarnais. Savo misiją kunigas sėkmingai atliks, jei išsaugos vienybę su Kristumi, Marijos pavyzdžiu apmąstys, skelbs jo Žodį, stengsis uoliai tarnauti žmonėms. Kunigo gyvenimo centre turi atsirasti vietos Dievo žodžiui. Kunigai pašaukti tęsti Jėzaus misiją, rūpintis visada likti gailestingumo tarnais, išsaugoti panašumą į Gerąjį Ganytoją, kad pasaulis per jų pavyzdį atrastų viltį, Dangaus karalystę. „Šiandien taip daug žmonių prisitartina prie Bažnyčios, kad pamatytų Kristų. Jėzus žino, kad esame silpni, ne visada tinkamai atspindime Dievą pasauliui. Tačiau Marijos gyvenimas moko mus nuolankumo, ištvermės ir vilties pasikliauti Dievu visose gyvenimo situacijose“, – sakė kardinolas. Mišiose giedojo *Schola Cantorum Vilnensis*. Vakare drauge meldėsi visų Lietuvos seminarijų klierikai ir jų ugdytojai, dėstytojai, dvasios tėvai. Eucharistijos šventimui vadovavo kun. Kęstutis Genys. Homiliją sakė tėvas Stasys Kazėnas SJ. Pamokslininkas prisiminė Raniero Cantalamessos mintis apie Marijos svarbią vietą mūsų tikėjimo kelionėje. Mišiose giedojo Vilniaus jėzuitų gimnazijos jaunimo choras.

Lapkričio 17 d. Mišias Šv. Teresės bažnyčioje celebravo Vilniaus Bernardinų bažnyčios klebonas kun. Arūnas Peškaitis OFM. Tą dieną tikintieji buvo kviečiami apmąstyti Mariją kaip sopulingąją Motiną, kuri sulaukusi liūdnų pranašysčių nepasipiktino, neprotestavo, bet tvirtai pasitikėjo Dievu, visus savo rūpesčius pavedė jam. Marija savo gyvenimu kreipia mus svarstyti apie kančios prasmę. Mišiose giedojo Ramygalos parapijos choras. Po pietų vaikams skirtai Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkikatedros bazilikos vikaras kun. Saulius Bužauskas. Vaikams skirtoje homilijoje kunigas kalbėjo apie tai, ar lengva tarnauti, klausė mažųjų krikščionių, kaip geriau galima padėti kitiems. Vaikai gavo dovanų vėrinėlius, kuriais galima skaičiuoti atliktus gerus darbus. Mišiose giedojo Šv. Teresės bažnyčios vaikų choras.

Lapkričio 18 d. šv. Mišioms Šv. Teresės bažnyčioje vadovavo Vilniaus Šv. apaštalų Petro ir Povilo bažnyčios klebonas mons. Edvardas Rydzikas. Homilijoje monsinjoras sakė, kad prispaudus bėdai atrodo, kad Dievas mus pamiršo. Tačiau jis niekur nepasislepia, prisimena, lieka šalia, kai kenčiame ir esame kitų

Graži sukaktis

Lapkričio 7 d. Panevėžio katedroje šventos ypatingos iškilinės: į pilnutėlę žmonių, puošniomis gėlėmis, užrašais „75“ ir „100“ virš altoriaus padabintą bažnyčią, apsuptas procesijos dalyvių, per visą bažnyčios ilgį laikančių rankose žalumynų girliandas, raudonu kilimu per Katedrą link altoriaus iškilmingai ir žvaliai žengė amžiumi vyriausias Panevėžio vyskupijos kunigas monsinjoras Petras Kuzmickas, šiemet švenčiantis 75 metų kunigystės ir tądien šventęs 100 metų amžiaus jubiliejus.

Šv. Mišioms vadovavo Panevėžio vyskupas Jonas Kauneckas, koncelebravo kunigas jubilias mons. Petras Kuzmickas, kan. Vytautas Masys, garbės kanauninkas Vytautas Aloyzas Marozas, vyskupo generalvikaras, Panevėžio katedros klebonas kun. Tomas Skrudupis, vyskupo vikaras kun. Gediminas Jankūnas. Giedojo Panevėžio katedros sumos choras, vadovaujamas maestro Antano Šauklio.

Per pamokslą vyskupas sakė, kad švenčiame šventę, kokios per savo gyvenimą dar nematęs ir turbūt jau nematysiąs. Tikriausiai ir daugelis susirinkusių daugiau nematys, nes švenčiami ypač garbingi jubiliejai. Ganytojas klausė: „Ar kada matėte žmogų, atspindintį dangų? Pažiūrėkite į jubiliatą, kurisėjo per bažnyčią apsuptas vainikų, jame turėjote matyti dangų.“ Ganytojas kvietė melstis, kad kuo daugiau žmonių atsilieptų į kunigystės pašaukimą ir būtų Dievo žmonėmis, maldos žmonėmis. Kitas kunigystės bruožas – kunigas turi būti tėvas ir visais rūpintis. Apie kun. Petrą vyskupas kalbėjo, kad jis buvo visur kaip tikras tėvas. Ganytojas prisiminė jį iki ašarų sugraudinusių momentą, kai kun. Petras pirko brangias religines dovanėles abiturientams iš savo pinigų, sakydamas: „Juk aš atsakingas už juos: jie gauna brandos atestatus, išeina į gyvenimą, reikia, kad ką nors švento išsineštų.“ Ganytojas pabrėžė, kad jubilato ir dabar uolumu niekas nepralenkia: dažniausiai klausykoje

matome būtent jį. MonsinJORUI Dievas padėjo: lageriuose, saugumo atakuojamas, sunkmečius išgyvendamas, sulaukė šimto metų. Kodėl? Nes visada prašė Dievo pagalbos.

Šv. Mišių pabaigoje vyskupas įteikė monsinJORUI jubiliejinę lazda, uždėjo garbės vainiką, deimantinio kunigystės jubiliejaus proga suteikė iškilmingą palaiminimą.

Po sekmadienio sumos šv. Mišių išsiri-kiavo ilga sveikintojų eilė – su geriausiais linkėjimais ir padėka garbiam jubiliatui ranką spaudė Panevėžio meras Vitalijus Satkevičius, monsinJORO lagerio laikų likimo draugas, monsinJORO kunigavimo Utenoje metais suburtų angelaičių atstovė, Seimo nariai Julius Dautartas ir Petras Luomanas, Panevėžio katedros procesijos, choro, jaunimo grupės nariai, Katechetikos, Šeimos centrų, Katalikių moterų organizacijos atstovai, kiti sveikintojai. Nors ir būdamas šimto metų amžiaus, monsinJORAS visus sveikinimus priėmė stovėdamas. Choras skambiai giedojo „Ilgiausių metų“. Pasibaigus sveikinimams, kunigas jubilias tarė padėkos žodį. Vėliau iškilmių svečiai buvo pakviesti į parapijos salę pasivaikinti.

Lapkričio 10 d. monsinJORO pasveikinti susirinko beveik 50 Panevėžio vyskupijos kunigų. Ta proga 12 val. visi kunigai aukojo šv. Mišias, aukai vadovavo vyskupas Jonas Kauneckas. Nors ir darbo dieną, bažnyčia buvo pilna žmonių – panevėziečiai su džiaugsmu rinkosi pagerbti monsinJORO. Per pamokslą vyskupas priminė sunkius išbandymus, tekusius kunigams sovietmečiu, taip pat minėjo neseniai amžinybėn iškelia-čius Panevėžio vyskupą Romualdą Krikščiūną, pirmąjį Panevėžio vyskupą Kazimierą Paltaroką.

-lk-

Marijos draugijos suvažiavimas

Lapkričio 13 d. Šiluvoje pirmą kartą surengtas Šiluvos Švenčiausiosios Mergelės Marijos draugijos metinis

atstumti, vieniši ir nusivylę. Marija daug išgyveno dėl Jėzaus, pasilikusio šventykloje. Tačiau Jėzus rinkosi tai, kas svarbiausia, – patį Dievą. Jėzus stengėsi savo valią sutaikyti su Tėvo valia. Marijai ir Juozapui reikėjo pasirinkti Dievo valią, tapti Viešpaties duotos misijos vykdytojais, tarnauti visų žmonių išgelbėjimui. Marijos gyvenime labiausiai atsispindi žmogaus panašumas į Dievą. Todėl taip miela žvelgti į Dievo Motiną ir šauktis jos užtarimo. Mišiose giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos senųjų liaudies giesmių choras. Vakare Marijos Globos atlaidų proga tradiciškai surengta šventė jaunimui. Vilniaus arkivyskupijos sielovados centro *Domus Marija* salėje nuotaikingą katechezę jaunimui vedė kun. Kęstutis Kėvalas. Kunigas kalbėjo apie tai, kaip svarbu jaunimui save pažinti, priimti ir kitiems atiduoti. Jėzus – mums pavyzdys, kaip būti tobulu žmogumi. Žmonių tikroji misija – daryti gera, nes tuomet panašėjame į Dievą ir puikiai jaučiamės. Vienintelis būdas per žmones patirti Dievą – tai tarnauti kitiems. Po katechezės jaunimas sielovados centre giedojo šlovinimo giesmes, o vėliau Šv. Teresės bažnyčioje šventė šv. Mišias. Eucharistijai vadovavo Vilniaus arkivyskupijos jaunimo centro sielovadininkas kun. Marius Žitkauskas. Homiliją sakė Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas. Pamokslininkas pasidalijo prisiminimais, kaip prieš kelerius metus rengė Gailėstingumo Motinos Globos atlaidų jaunimo dienos programą tema „Marija irgi svarstė...“ Mišiose giedojo Vilniaus Šv. Kryžiaus Atradimo (Kalvarijų) bažnyčios jaunimo choras. Po Eucharistijos šventimo jaunimas vaišinosi bandelėmis, gėrė arbatą, dalyvavo talentų vakaronėje.

Lapkričio 19 d. šv. Mišioms Šv. Teresės bažnyčioje vadovavo kun. Andrius Narbekovas. Maldininkams siūloma dienos tema buvo: „Marija – tikinčiųjų užtarėja“. Mišiose giedojo Pabradės parapijos choras. Po pietų Šv. Teresės bažnyčioje Eucharistijai vadovavo Lietuvos kariuomenės ordinaras vyskupas Gintaras Grušas. Drauge koncelebravo Lietuvos kariuomenės kapelionai. Liturgijos metu giedojo kariuomenės choras. Taip pat buvo paminėtas Lietuvos kariuomenės ordinariato įsteigimo dešimtmetis, prisiminta karių sielovados, turinčios senas tradicijas ir Lietuvoje, reikšmė. Jau 1863 m. sukilimo dalyvius stiprino kunigai. Svarus kariuomenės kapelionų darbas buvo ir tarpukario Lietuvoje, dvasininkų tarnystės, autoriteto ir palaikymo prireikė ir pokario partizanams. Vakare buvo meldžiamasi už šeimas. Eucharistijai vadovavo Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinio sekretoriaus pavaduotojas kun. Ričardas Doveika. Homilijoje kunigas kvietė susimąstyti, ką žmonės renkasi, kai pristinga gyvenimo džiaugsmo. Svarbu nepasiklysti malonumuose, nuodėmėse, bet atsigrežti į Dievo Motiną, kuri padės rinktis teisingą kelią. Šv. Mišiose grojo ir giedojo šlovinimo grupė „Ichtus“.

Lapkričio 20 d. Šv. Teresės bažnyčioje šv. Mišioms, kuriose melstasi už tikybos mokytojus ir katechetus, vadovavo tikėjimo ugdymo, lavybos reikalais besirūpinantis mons. Kęstutis Latoža. Homilijoje monsinJORAS priminė, kad Marija – tai ištikimybės pavyzdys. Sunkiausiais gyvenimo momentais ji kreipėsi į Dievą ir buvo išklaudyta, nepabėgo nuo savo misijos. Tikintis žmogus kritiškais gyvenimo momentais kviečiamas žvelgti į kryžių – išgelbėjimo iš nuodėmės ir bet kokių mirties ženklą. Mišiose giedojo Ratnyčios parapijos choras. Vakare drauge su ateitininkais Eucharistiją šventė Lietuvos Vyskupų Konferencijos generalinis sekretorius, Lietuvos kariuomenės ordinaras ir Ateitininkų federacijos dvasios tėvas vyskupas Gintaras Grušas. Per pamokslą ganytojas kalbėjo apie tai, kaip suprantame Mariją kaip Bažnyčios Motiną. Marija ne tik pagimdė Jėzų, ji pirmoji Kristaus įsteigtos bendruomenės narė. Jai po kryžiumi pavesti visi Jėzaus sekėjai. Prie Kristaus kryžiaus šeimyniniai ir bendruomeniniai ryšiai buvo supinti. Mūsų Bažnyčia statoma iš teisingų bendruomeninių ir šeimyninių ryšių,

nes mūsų santykiai parenti Švč. Trejybės Asmenų tarpusavio meilės saitais. Tik Švč. Mergelės Marijos pavyzdžiu išlikdami aktyviais Bažnyčios nariais kursime teisingus santykius su Dievu, su kitais žmonėmis bei su viskuo, kas yra aplink mus. Esame kviečiami skleisti bendruomeniškumo dvasią gyvenime. Šv. Mišiose giedojo ateitininkai, nauji Ateitininkų federacijos nariai davė įžodį.

Lapkričio 21 d. šv. Mišioms Aušros Vartų Gailestingumo Motinos koplyčioje prie atviro lango vadovavo Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos rektorius kun. Žydrūnas Vabuolas. Kunigas per pamokslą, primindamas tą dieną švenčiamą Kristaus Karaliaus Visatos Valdovo iškilmeį, sakė, kad Jėzaus karaliavimas kitoks, nei įprasta manyti. Kristus save dovanojo. Marija po kryžiumi liko ištikima Dievo valiai, jos ištikimybė – ženklas mums ištarti Dievui „Taip!“.

Atlaidai užbaigti vakaro šv. Mišiomis Šv. Teresės bažnyčioje. Joms vadovavo Vilniaus arkikatedros bazilikos administratorius kun. Robertas Šalaševičius. Per pamokslą kunigas sakė, kad žmonėms nelengva kitiems tarnauti. Esame kviečiami šauktis Šventosios Dvasios, kad galėtume atlikti savo misiją. Marijos gyvenime malda buvo svarbi, to iš jos galime išmokti ir mes. Šv. Mišiose giedojo Vilniaus arkikatedros bazilikos jaunimo choras.

Pirmos ypatingos Aušros Vartų Dievo Motinai pagerbti skirtos iškilmės prie stebuklingojo paveiklo buvo surengtos po 1706 m. Vilniaus gaisro. Nuo to laiko kasmet gegužės 18 d. prie Aušros Vartų savo noru rinkdavosi viso Vilniaus orkestrai, kurie nuo aušros iki sutemų grodavo Švč. Mergelei Marijai skirtas melodijas. Nuo 1735 m. kasmet antrąją lapkričio savaitę Aušros Vartuose imta švęsti Dievo Motinos Globos šventę. 1761 m. buvo įsteigta Švč. Mergelės Marijos globos brolija, kuriai 1773 m. palaiminimą suteikė popiežius Klemen-sas XIV. Marijos Globos šventė išaugo į iškilmingus aštuonias dienas trunkančius Aušros Vartų Gailestingumo Motinos Globos atlaidus. Atlaidai būdavo užbaigiami geriausių miesto solistų ir miesto orkestro iškilmingai atliekama Švč. Mergelės Marijos litanija.

-ksb-

Vysk. V. Borisevičiaus kunigystės 100-osios metinės

Lapkričio 18 d. Telšių Vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigų seminarijoje vyko mokslinė konferencija Dievo tarno kankinio vyskupo Vincento Borisevičiaus kunigystės 100-osioms ir jo nukankinimo 64-osioms metinėms paminėti. Mokslinės konferencijos tema – „Vyskupo Vincento Borisevičiaus moky-mo ir sielovadinio modelio aktualumas šio laikmečio Bažnyčiai visuomenės kultūrinių ir socialinių iššūkių kontekste“. Tą dieną į Telšių kunigų seminarijos didžiąją aulą rinkosi Telšių vyskupijos kunigai, seminaristai. 10 val., kaip įprasta, konferencija prasidėjo bendra malda, po kurios sveikinimo ir įžangos žodį tarė Telšių vyskupas Jonas Boruta SJ. Vilkaviškio vyskupas Rimantas Norvila, atvykęs iš gimtosios vyskupo V. Borisevičiaus vyskupijos, pasveikino konferencijos dalyvius ir palinkėjo sėkmingo darbo pranešėjams bei klausytojams. Mokslinę konferenciją vedė Telšių Vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos rektorius kan. relig. m. mgr. Jonas Ačas.

Pirmuoju pranešimu VDU Katalikų teologijos fakulteto profesorius kan. teol. dr. Kęstutis Žemaitis susirinkusiesiems išsamiai pristatė Dievo tarno vysku-po V. Borisevičiaus gyvenimo ir darbų mozaiką. Vincentas Borisevičius gimė 1887 m. lapkričio 23 d. Bebrininkų kaime, Šunskų parapijoje, tuomet Seinų (dabar Vilkaviškio) vyskupijoje, gausioje (13 vaikų) valstiečių šeimoje. 1903 m. Vincentas įstojo į Seinų kunigų seminariją, kurią baigė 1909 m. Po seminarijos

suvažiavimas. Renginyje dalyvavo per šimtą draugijos dalyvių ir rėmėjų iš įvairių Lietuvos miestų.

Susirinkusieji iš pradžių buvo kviečiami į Švenčiausiojo Sakramento adoraciją Šiluvos Švč. M. Marijos Gimimo bazilikoje. Adoracijai vadovavo kun. Gintaras Blužas OFS. Vėliau draugijos nariai kartu su kitais Šiluvos piligrimais, mėnesio tryliktąją atvykusiais švęsti Marijos dienos, dalyvavo Kauno arkivyskupo metropolito Sigitto Tamkevičiaus SJ vadovaujamoje šv. Mišiose. Homilijoje ganytojas ragino mokytis Marijos pavyzdžiu svarstyti „visus įvykius savo širdyje“ (Lk 2, 51), atkreipti dėmesį, jog tam labai padeda kasdienė malda, apmąstant Šventojo Rašto žodžius. Šią dieną į draugiją buvo priimti 9 nauji nariai.

Po šv. Mišių draugijos nariai rinkosi į konferenciją Jono Pauliaus II namuose. Šventinėje agapėje suvažiavimo dalyviai turėjo galimybę susipažinti, pabendrauti ir pasidalyti patirtimi su kitų miestų bendraminčiais.

Konferencija pradėta gerbiamo draugijos nario arkivyskupo metropolito S. Tamkevičiaus pranešimu. Arkivyskupas kalbėjo apie šių dienų Bažnyčią, išgyvenančią ir džiaugsmingų momentų, ir skaudulių, pabrėžė nepaprastai svarbų mūsų pačių indėlį į Bažnyčios gyvenimą. „Pradėkime gėrį kurti savyje ir skleiskime jį kitiems. Ten, kur gyvename, būkime maži švyturėliai“, – kvietė ganytojas. Savo kalbą metropolitas baigė palinkėjimu prasmingai ir vaisingai dalyvauti draugijos veikloje.

Susitikimą tęsė draugijos pirmininko pavaduotoja dr. Vilija Karaliūnaitė OFS. Ji apžvelgė draugijos veiklą: kalbėta apie dekanatų padėtį, poreikį plėsti savo gretas parapijose, aptarta siūlytina draugijos skyrių susirinkimų struktūra.

„Kodėl Dievas leidžia matyti blogus dalykus? Ne todėl, kad piktintumės. Pasiryškime būti laiminantys“, – ragino draugijos dvasios tėvas kun. Gintaras

Blužas OFS. Konferencijoje pristatytas pirmasis draugijos leidinio *Laudetur* numeris. Tai draugijos dvasios tėvo kiekvienam mėnesiui parengtų mąstymų ir pamokymų leidinys, padėsiantis Marijos mokykloje gilinti bei stiprinti savo tikėjimą ir būti ištikimais Dievo garbintojais.

Renginį užbaigė Kauno Povilo Stulgos lietuvių tautinės muzikos instrumentų muziejaus senovinių kantičkinių giedotojų grupės „Dangaus Ielija“ giesmės. Jas drauge giedodami suvažiavimo dalyviai garbino Dievą, apmąstė tikėjimo ir gyvenimo tiesas.

-II-

Pagalba maistu

Lapkričio mėnesį įvairios Lietuvos organizacijos, įgyvendindamos Europos Sąjungos Maisto iš intervencinių atsargų tiekimo labiausiai nepasiturintiems asmenims (toliau – MIATLNA) programą, suteiks pagalbą maistu 538 tūkst. šalies gyventojų. Didžiąją dalį skirtos paramos išdalys Lietuvos *Caritas*.

„Brangstantis maistas ir didėjančios pragyvenimo išlaidos skatina vis daugiau žmonių kreiptis pagalbos. Nuo metų pradžios matome tendenciją, kad besikreipiančių pagalbos asmenų nuolat daugėja. Kovo mėnesį pagalbos maistu mūsų prašė 300 tūkst. gyventojų, o lapkritį Lietuvos *Caritas* išdalys maisto paketus 367 tūkst. žmonių“, – sakė Lietuvos *Caritas* atstovas Gediminas Salvanavičius.

Jau penktojo šiais metais paramos dalijimo produktų paketą sudarys kvietiniai miltai, makaronai, manų ir ryžių kruopos, miežiniai sausi pusryčiai, trijų grūdų dribsniai ir nesaldintas sutirštintas pienas.

G. Salvanavičiaus teigimu, kartais pasitaiko atvejų, kai paramą gavę gyventojai skundžiasi gaunamo maisto kokybe. „Noriu pabrėžti, kad mes esame tik maisto dalytojai, o už dalijamo maisto kokybę atsako patys gamintojai, todėl

studijavo Šveicarijoje, Fribūro universitete, kur įgijo teologijos licenciato laipsnį. 1910 m. išventintas kunigu. Kunigavo aktyviai dalyvaudamas Bažnyčios ir visuomenės gyvenime, rūpinosi katalikiškos dvasios sklaida, švietimu, vargšų šelpimu. 1926 m. atvyksta į Telšių vyskupiją, tampa Telšių kurijos kancleriu, o 1927–1940 m. buvo Telšių kunigų seminarijos rektorius. 1940 m. kovo 10 d. konsekruotas vyskupu – Telšių vyskupo augziliaru. Nuo 1944 metų iki sušaudymo 1946 m. lapkričio 18 d. Telšių vyskupijos ordinaras. Prelegentas akcentavo V. Borisevičiaus uolų dalyvavimą tuo metu veikusioje *Katalikų akcijoje*. Jis visada rūpinosi tikinčiųjų sąmoningumu ir tikėjimo gilumu.

Telšių kunigų seminarijos vicerektorius kun. teol. lic. Viktoras Ačas išsamiai pristatė gerojo ganytojo modelį, cituodamas įvairius V. Borisevičiaus rašytus straipsnius ir kalbas minėta tema. Prelegentas išryškino V. Borisevičiaus metodus dirbant su jaunimu, šeimomis, inteligentais bei visų sluoksnių ir luomų žmonėmis, pabrėžė Dievo tarno uolumą ir tikėjimo dvasios sklaidą.

Telšių kunigų seminarijos prefektas kan. teol. lic. Andriejus Sabaliauskas atkreipė dėmesį, kaip vyskupas V. Borisevičius brangino bažnytinę tradiciją ir puoselėjo liaudiškąjį pamaldumą, to mokydamas ir būsimojus kunigus, kuriems dėstė Kunigų seminarijoje.

Po konferencijos vidurdienį Telšių katedroje buvo aukojamos šv. Mišios, kurių koncelebracijai vadovavo Vilkaviškio vyskupas R. Norvila. Šv. Mišias aukojė Telšių ganytojas J. Boruta SJ ir didelis būrys kunigų. Per pamokslą Telšių vyskupas J. Boruta SJ išryškino Dievo tarno ištikimybę Dievui ir Bažnyčiai. Jis nepabūgo už savo tikėjimą paaukoti gyvybę, visą gyvenimą buvo principingas ir uolus, laikydamasis Dievo ir Bažnyčios įsakymų. Dievo tarno vysk. V. Borisevičiaus veikla, tikėjimas ir tvirtas apsisprendimas yra puikus pavyzdys ir šiandieniam pasaulyje, neleidžiant mūsų dvasinio gyvenimo suniokoti vyraujančiam sekuliarizmui. Po pamokslo Telšių vyskupas J. Boruta SJ keturiems Telšių Vyskupo V. Borisevičiaus kunigų seminarijos klierikams suteikė kunigystės kandidato skyrimus, linkėdamas jiems siekti kunigystės sekant pirmuoju Telšių kunigų seminarijos rektoriumi – Dievo tarnu kankiniu vyskupu V. Borisevičiumi. Po šv. Mišių dalyviai, prašydami vyskupui kankiniui šventųjų garbės, meldėsi Telšių katedros kriptoje, kur po centriniu Katedros altoriumi ilsisi Dievo tarno palaikai. Atrasti bendroje Tuskulėnų kapavietėje, 1999 m. jie buvo parvežti čia iš Vilniaus. -kasab-

Kunigų konferencija Kaune

Lapkričio 17 d. Kauno kurijoje vyko arkivyskupijos kunigų konferencija, prasidėjusi bendra konfratrų malda. Konferencijai vadovavo Kauno arkivyskupas metropolitas Sigitas Tamkevičius, dalyvavo arkivyskupijos augziliaras vyskupas Jonas Ivanauskas ir tądien nuo neatidėliotinų sielovados rūpesčių laisvi kunigai. Pirmojoje konferencijos dalyje pranešimą skaitė svečias kun. Kęstutis K. Brilius MIC. Tėvas marijonas kvietė svarstyti, kaip „šiuolaikinė Bažnyčia, susidurdama su laiko, pasaulio, socialinės tikrovės iššūkiais, atsiliepia į juos savoju iššūkiu“. Iššūkis, kuriuo Bažnyčia atsako pasauliui, yra šuolis. Jo esmė – Bažnyčios žvilgsnis į ateitį, nors, pasak kun. K. Briliaus, „daug kartų Bažnyčioje esame susidūrę su bandymu palikti mus istorijoje“. „Taigi Bažnyčia pribrendo šuoliui – taip mums sako naujai įsteigtos Popiežiškosios Evangelizacijos tarybos pirmininkas, buvęs Laterano universiteto rektorius arkivyskupas Rino Fischella“, – kalbėjo prelegentas, atkreipdamas dėmesį į visai naują spalio 13 d. naujosios kongregacijos vadovo pranešimą apie Bažnyčios užduotis „naujai

evangelizacijai“. Tai atnaujinta misijų dvasia, konkreti stipri vizija ir ja paremta sielovadinė veikla, o ne abstrakti formulė visoms situacijoms. Kalbėdamas apie šią dieną sielovada, prelegentas atkreipė dėmesį į dabarties kultūrinę aplinką, keliančią daugybę naujų iššūkių Bažnyčiai. „Kultūra, krikščionybės įkultūrinimas, kultūros įkrikščioninimas etc. – tai dažnai Jono Pauliaus II, Benedikto XVI vartojami žodžiai. Kristaus į pasaulį siųsta Bažnyčia negali užsidaryti nuo kultūros, negali likti kažkokia sau tarnaujanti sistema“, – pabrėžė prelegentas. Pasak jo, šiandien kultūros prasme turime suprastėjusią visuomenę, o Bažnyčia susiduria su subkultūra, pasižyminčia menkais tikslais ir menkomis vertybėmis, neturinčia šaknų tradicinėje visuomenės kultūroje. „Ši kultūra šiandien siaubte siaubia pasaulį“, – sakė kun. K. Brilius, primindamas, kad kunigai jau dabar turi rengtis priimti daugybę naujų jos iššūkių. Laukia vis stiprėjančio individualizmo, žmonių išgyvenamos vienatvės banga (paliečianti, beje, ir kunigus), jau grįžtantys nusivylę emigrantai. Ar kunigai bus pajėgūs atlaikyti, pasak tėvo Briliaus, šias labai sunkias kovas?

Antroje konferencijos dalyje Lietuvos *Caritas* generalinio direktoriaus pavaduotoja Janina Kukauskienė ir atstovas ryšiams su visuomene Gediminas Salvanavičius pristatė kasmetinę vargstančiųjų paramos akciją „Gerumas mus vienija“. Kunigai pakviesti aktyviai joje dalyvauti. Paskui br. Vincentas Tamošauskas OFM Cap. pristatė lenkų misionierius, prieš 17 metų Ukrainoje įsteigusius Krikščioniško gyvenimo ir evangelizacijos mokyklą, dabar veikiančią vienuolikoje pasaulio šalių (nuo šių metų vasario ir Lietuvoje – Kaune bei Vilniuje, taip pat ir kaimyninėje Latvijoje). Misionieriai plačiau papasakojo apie šią dvasinio ugdymo mokyklą, taip pat apie jų steigiamus reabilitacijos centrus, kurių veikla pirmiausia remiama ne psichoterapija, bet malda, Dievo žodžiu, bendruomeniniu gyvenimu. Jie siūlė steigti tokį reabilitacijos centrą ir Lietuvoje. Misionierių grupės nuo vasario galėtų vesti rekolekcijas, liudyti mokyklose etc. Arkivyskupas palaimino jų misijas, pakviesdamas spręsti kalbos klausimą.

Kauno arkivyskupijos atstovas spaudai Darius Chmieliauskas pristatė kunigams jau trečiąją arkivyskupijos istorijoje interneto svetainę, kurią keičiantis poreikiams bei atsiradus naujoms techninėms galimybėms. Parapijų klebonų prašyta atnaujinti esamą pagrindinę informaciją. Be kitų naujų dalykų, svetainėje parapijos bus pristatomos kur kas išsamiau ir pačios turės galimybę plačiau dalytis savo naujienomis.

Konferencijos pabaigoje arkiv. S. Tamkevičius pristatė kunigams aktualią informaciją. Ganytojas paragino atkreipti dėmesį į Kauno arkivyskupijos antrajame sinode priimtas aiškias ir išsamias detales, ypač šv. Mišių tekstus, kad liturgija būtų tinkamai švenčiama. „Gražiai ir tiksliai atliekamos liturginės apeigos yra gyva katechezė, todėl visus kviečiu atkreipti dėmesį ir taip pasirengti liturgijos šventimui, kad atliekamos apeigose nesijaustų skubos ir paviršutiniškumų“, – sakė arkiv. S. Tamkevičius. Dėmesys atkreiptas į dvasinį ugdymą kviečiant kunigus dalyvauti kasmetinėse jiems skirtose rekolekcijose Šiluvoje: kovo 15–17 d., birželio 15–17 d. (su piligrimine kelione) ir rugpjūčio 16–18 d. Kunigai dar kartą paraginti laikytis LVK priimtų ir ordinaro patvirtintų taisyklių priimant aukas už patarnavimus, saugotis papiktinimų ir rūpintis, „kad tikintieji visuomet matytų, jog dvasiniai dalykai kunigui yra brangesni už medžiaginius“. Klebonai ir rektoriai įpareigoti nuo sausio 1 d. finansinę apskaitą tvarkyti naudojant ne vien kompiuterinę programą, o didesnes paskolas imti tik gavus raštišką arkivyskupo leidimą ir tinkamai vesti inventoriaus knygas. Konferencija baigta *Viešpaties angelo* malda ir agape kurijoje.

-kait-

visus pastebėtus trūkumus perduoda me jiems. Taip pat prašome pačių gyventojų tvarkingai laikyti ir laiku suvartoti gaunamą maistą“, – sakė jis.

Paramą maisto produktais gali gauti tie Lietuvos gyventojai, kurių pajamos vienam šeimos nariui ar vienam gyvenančiam asmeniui neviršija 525 litų per mėnesį. Norintys gauti paramą maisto produktais turi pateikti prašymą vietos seniūnijos socialiniam darbuotojui arba kreiptis į savo savivaldybės Socialinės rūpybos skyrių. Šiuo metu vyksta parengiamieji MIATLNA programos įgyvendinimo 2011 m. darbai.

-lci-

Seminarai tikybos mokytojams ir katechetams

Vilkaviškio vyskupijos parapišės katechezės ir religinio švietimo centras lapkričio 10-ąją Šakių dekanate, Šakių parapijos namuose, o lapkričio 11-ąją Aleksoto dekanate, J. Lukšos gimnazijoje, tikybos mokytojams ir katechetams vedė seminarą „Adventas. Kalėdos“.

Pirmojoje dalyje, aptardami advento sampratą, dalyviai gilinasi į šv. M. Marijos asmenį, remdamiesi savo gyvenimo ir tikėjimo patirtimi bandė suvokti Marijos jausmus, rašė apreiškimo dienos dienoraštį ir simboliu išreiškė, kokį pažadą Dievas yra išpildęs jų gyvenime. Antrojeje seminaro dalyje labiau gilintasi į šv. Kalėdų esmę. Daug prasmingų metodų, padėsiančių atviriau išgyventi advento laikotarpį ir šv. Kalėdas, bei pedagoginių, teologinių ir teorinių žinių susirinkusiems perteikė seminaro vedėjai Lina Mažeikaitė ir kun. Rytis Baltrušaitis.

Lapkričio 12 d. Vilkaviškio vyskupijos pastoracijos centre Marijampolėje vyko vyskupijos Katechetikos centro organizuotas seminaras „Pagalba komplikuotam netektis išgyvenantiems asmenims“. Šį dienos seminarą vedė iš Vilniaus atvykusi Jaunimo psichologinės pagalbos centro (JPPC) psichologė Irma Skruibienė. Seminare dalyvavo

tikybės mokytojai iš visų Vilkaviškio vyskupijos dekanatų.

Lektorės padedami, seminaro dalyviai gilinasi į mirties sampratą, daug kalbėta apie sielvartą bei gedėjimą, nusižudžiusių artimuosius, pagrindinius pagalbos netekti išgyvenantiems žmonėms ypatumus.

Apibendrinant seminarą, išryškėjo mintis, kad, nepaisant to, jog daugelis mokyklų turi socialinius darbuotojus bei psichologus, netekčių atveju tikybės mokytojas yra tas asmuo, kurio klausama įvairių patarimų ir kuris mirties tematika išgirsta daugybę klausimų. Seminaro pabaigoje dalyviams buvo įteikti kvalifikacijos pažymėjimai, linkint nebijoti žmogaus, kuriam skauda, kuris išgyvena sielvartą, nes dažnai pakanka tiesiog tik būti šalia.

-krb-

„Alfa“ savaitgalis

Lapkričio 6–7 d. Kauno arkivyskupijos šeimos centre „Alfa“ kurso dalyviams iš Šv. Antano Paduviečio, Gerojo Ganytojo ir Šančių Švč. Jėzaus Širdies parapijų surengtas to kurso savaitgalis. Šiose parapijose nuo spalio mėnesio vedamas „Alfa“ kursas, kuriam kartu su Kauno arkivyskupijos katechetikos centru pradžia davė Kauno I dekanato šeimos centras (vadovė Jurgita Ščiukaitė).

Savaitgalis prasidėjo VDU Katalikų teologijos fakulteto dėstytojo teol. lic. Valdo Mackelos paskaita apie Šventąją Dvasią ir jos veikimą. Paskaitoje prelegentas atkreipė dėmesį į tai, kad „Šventoji Dvasia daro mus gyvus, duoda išmintį ir gabumus, moko mylėti ir melstis. Iš Šventosios Dvasios kyla vienybė, o tikra bendruomenė yra tada, kai žmonės rūpinasi vieni kitais.“

Po pietų renginio dalyviai klausėsi Rūtos ir Antano Šalaševičių liudijimo. „Gyvųjų akmenų“ ir „Dievo armijos“ bendruomenių nariai pasidalijo savo patirtimi, kaip Šventoji Dvasia jų gyvenime viską pakeitė iš esmės. Paskui

Šv. Kazimiero seserų kongregacijos 90 metų jubiliejus

Lapkričio 18 d. šv. Mišiomis Vilniaus arkikatedroje bazilikoje prasidėjo Lietuvos Šv. Kazimiero seserų kongregacijos 90-ųjų metinių minėjimas. Šv. Mišių liturgijai vadovavo Vilniaus arkivyskupijos vyskupas emeritas Juozas Tunaitis. Koncelebravo 11 kunigų, bendradarbiaujančių su šia moterų vienuolija. Homiliją sakęs kun. Ramūnas Mizgiris OFM pabrėžė, kad išmininga švenčių proga dėkoti už tikėjimo, vilties ir meilės kelionės jubiliejų, už džiugias ir skausmingas seserų gyvenimo akimirkas. Būdami silpni, suprantame, jog be Dievo pagalbos nieko nuveikti negalime. Išskirtinė seserų gyvenimo vieta – Pažaislio vienuolynas, kadaise pastatytas kaip tylos, ramybės ir taikos vieta, koreguoja ir evangelizacinės, edukacinės vienuolijos misijos kryptį. Vienuolystė – radikalus krikščioniškojo kelio liudijimas, ypač reikalingas šiame pasaulyje. Todėl svarbu visada likti žemės druska, nuolat atsinaujinti ne pagal pasaulio, o pagal Evangelijos dvasią. Ateitis priklauso nuo Apvaizdos vedimo ir bendruomenės gyvenimo kokybės.

Po šv. Mišių seserys su dvasininkais procesija nuėjo į Vilniaus arkikatedros bazilikos Šv. Kazimiero koplyčią, kad prie savo vienuolijos globėjo relikvijų atnaujintų kadaise duotus įžadus. Po ceremonijos vienuolijos vyresnioji s. Lidija Edita Šicaitė vyskupui Juozui Tunaičiui įteikė votą, aukojamą šv. Kazimierui kaip padėką už jo užtarimu patirtas malones. Padėkos vote vaizduojama Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu – Gražiosios Meilės Motina. Tokio titulo paveikslas, garsėjantis stebuklais, puošia Pažaislio bažnyčios altorių.

Po iškilmingų apeigų Lietuvos nacionalinio muziejaus salėje vyko mokslinė konferencija. Pranešimus apie garbingąją Dievo tarnaitę Šv. Kazimiero seserų kongregacijos įkūrėją Motiną Mariją Kaupaitę (+1940, Čikagoje) skaitė s. Regina Dubickaitė, s. Margarita Petkevičiūtė. Lietuvos istorijos instituto dr. Regina Laukaitytė apžvelgė Šv. Kazimiero seserų bendruomenės istoriją kitų moterų vienuolijų gyvenimo kontekste. Vytauto Didžiojo universiteto prof. dr. Laima Šinkūnaitė aptarė paveikslą *Pažaislio Švč. Mergelė Marija su Kūdikiu gėlių vainike* istorijos aspektus, votus. Šv. Kazimiero vienuolijos šiuolaikinio gyvenimo bruožus atskleidė bendruomenės generalinė vyresnioji s. Lidija Edita Šicaitė. Po skaitytų pranešimų muziejuje buvo atidaryta jubiliejinė nuotraukų paroda. Šventė baigta bendruomeniška agape.

Šv. Kazimiero seserų kongregacija yra apaštališkojo gyvenimo vyskupiškųjų teisių moterų vienuolinė bendruomenė, jos centriniai namai – Pažaislio vienuolyne. Kongregaciją sudaro 40 amžinųjų įžadų seserų. Vyriausiajai narei – 94, o jauniausiajai – 30 metų. Tai trečioji pagal narių skaičių moterų vienuolinė bendruomenė Lietuvoje. Vienuolijos narės gyvena Kaune, Vilniuje. Vienuolijos charizma – Kristaus pavyzdžiu ir įkūrėjos dvasia skleisti krikščioniškąją dvasingumą. Tikslas – ugdyti jaunimą, puoselėti bendrystės dvasią ne tik vienuolijos viduje, bet ir aplinkoje, liudyti perkeičiantį Dievo buvimą šiuolaikiniame pasaulyje, išmokti gyventi ir augti tikėjimu, kasdieniuose dalykuose puoselėti ryšį su Dievo slėpiniu. Seserys atlieka maldos, vadovavimo, dvasinio palydėjimo, pagalbos šeimoms, katechezės tarnystes parapijose, pasaulietinėse institucijose ir vienuolyne. Vienuolijai tenka užduotis prižiūrėti 8 ha ploto vienuolyno ansamblį. Čia rengiamos rekolekcijos, maldos grupių susitikimai, krikščioniškos muzikos festivaliai, tapybos plenerai, veikia Dienos centras vaikams. Per metus Pažaislyje apsilanko per 38 tūkst. įvairių poreikių žmonių, kuriems seserys patarnauja, vadovaudamosi vienuolijos steigėjos Motinos Marijos Kaupaitės raginimu: „Meilė Dievui matoma per meilę vienas kitam.“ -ksb-

Savanorių vakaras

Lapkričio 6 d. Šiaulių vyskupijos Jaunimo ir Šeimos centrai, talkinant Katechetikos centrui, surengė renginį – šventę savanoriams ir norintiems jais būti. „Planavome, kad į renginį susirinks ne daugiau nei šimtas žmonių, pasirengėme 120 vokelių su savanoriui reikalinga informacija, ir liko tik aštuoni neišdalyti vokeliai“, – džiaugsmo neslėpė Šiaulių vyskupijos jaunimo centro vadovė Jurgita Steckytė. Renginyje, be šiauliečių, dalyvavo svečiai iš Vilniaus, Pakruojo, Kelmės, Kuršėnų. „Programa buvo skirta savanoriams, kad jie galėtų prisistatyti vieni kitiems ir pasidžiaugti šalia esančiais, – kalbėjo Šiaulių vyskupijos šeimos centro jaunimo programų koordinatorius Gediminas Krūmas. – Savanoris kartais gali pasijusti ir vienišas, nes atrodo, kad savanoriauja tik du ar trys žmonės. Tačiau pamačius, kad į renginį susirenka apie šimtas savanorių, dalyvaujančių ir kitose programose, apima visiškai kitoks jausmas.“ Renginys vyko neformalioje aplinkoje – Šiaulių studentų kampe (P. Višinskio g. 11). Čia susirinkę per šimtas jaunų žmonių galėjo ne tik susipažinti, pasiūlyti ir kitaip pašėlti krikščioniškoje diskotekoje, tačiau ir išgirsti įdomių liudijimų, įdomių programų ir veiklų pristatymų. Gausiai dalyvavo jaunieji samariečiai iš Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos (jų vadovė – tikybos mokytoja, Šiaulių vyskupijos katechetikos centro direktorė Danutė Kratukienė), Žemaitijos skautų organizacijos atstovai, kitų krikščioniškų bendruomenių savanoriai. Pasak Jaunimo centro vadovės Jurgitos Steckytės, „sumanymas sukviesti savanorius ar jais tapti norinčiuosius kilo ne tik todėl, kad ateinantys 2011-ieji Europos Sąjungoje yra paskelbti Savanorystės metais. Nė vienas didesnis mūsų vyskupijos renginys neįvyksta be savanorių pagalbos. Šiaulių vyskupijos šeimos centro veikla apskritai remiasi savanorių geranoriškumu. Tad labai norėjome įvairioms organizacijoms priklausantiems savanoriams surengti tikrą šventę, visus supažindinti, viešai pristatyti jų veiklą.“

Vakarą savanoriams vedė Vygantas Kruopis, Šiaulių vyskupijos jaunimo centro jaunimo programų koordinatorius, ir Gediminas Krūmas, Šiaulių vyskupijos šeimos centro jaunimo programų koordinatorius. Erdvi salė buvo papuošta marškinėliais, sukabintais ant pakabų. Jie simboliškai atskleidė savanorio darbo esmę ir neįkyriai kvietė: eik, nusikabink tuos geltonus švytinčius marškinėlius ir tyliai nesiviešindamas dirbk savanorio darbą. Renginyje pristatytas platus savanorystės veiklos spektras – daugybė šeimos, katechetikos ir jaunimo centrų programų, kurios pagrįstos savanoriška veikla. Pavyzdžiui, kasmetinėse Šiaulių vyskupijos šeimų dienose, kur sukviečiama apie 5000 ir daugiau žmonių, reikalinga apie šimto jaunų žmonių ir dar apie pusšimčio vyresnės kartos savanorių pagalba. Didžiausiame šių metų renginyje Lietuvos jaunimo dienose, vykusiose Panevėžio vyskupijoje šią vasarą, dalyvavo 7000–8000 jaunų katalikų, o jiems talkino per 400 savanorių iš visos Lietuvos.

Renginio metu taip pat buvo pristatyta organizacijos *Caritas* veikla, kviesta įsilieti į jos gretas, ypač išnešiojant maistą tiems, kurie negali pasirūpinti savimi. Apie nuveiktus samariečių darbus įdomiai pasakojo Šiaulių Juliaus Janonio gimnazijos jaunimas. Buvo pristatytas prie Šv. apaštalo Petro ir Paliaus katedros veikiantis Dienos centras, Šiaulių psichologinis kūrybinis jaunimo centras, teikiantis anoniminę psichologinę pagalbą jaunam žmogui laiškais internetu. Organizatoriai kvietė ištraukti į „Tikėjimo ir Šviesos“ bendruomenės veiklą. Renginio kulminacija tapo Šarūnės, viešnios iš Vilniaus, pasakojimas apie jos savanorystę Indijoje, Kalkutoje, pas Motinos Teresės seseris. Kalkutoje, turinčioje 23 mln. gyventojų, 15 mln. žmonių gyvena gatvėse. Pauzėse tarp pristatymų ir liudijimų grojo ilgametis savanoris Sergejus Staponkus. Diskotekoje visus

vyko šlovinimas ir užtarimo malda. Kai kuriems kurso dalyviams tai buvo naujas ir netikėtas patyrimas. Išpažinčių klausė Šv. Antano Paduviečio klebonas kun. Vytenis Vaškėlis ir kun. Vitas Kakevičius. Pavaikare renginys baigtas džiaugsmingai švęsta Eucharistija, kuriai vadovavo Kauno I dekanato vice-dekanas teol. lic. kun. Evaldas Vitulskis. Homilijoje jis kvietė atpažinti Šventosios Dvasios dovanas ir kurti savo parapijose gyvas bendruomenes.

Sekmadienį kurso dalyviai pradėjo šv. Mišiomis Pranciškaus Ksavero bažnyčioje. Po trumpų vaišių Šeimos centre klausėsi Birutės iš Šv. Antano Paduviečio parapijos liudijimo ir šiuo metu parapijose vykstančio „Alfa“ kurso koordinatorės Linos Šalučkienės padrašinančių žodžių, kaip toliau gyventi su Šventąja Dvasia. Savaitgalis baigtas šlovinimo giesmėmis kartu su Šv. Antano Paduviečio parapijos jaunaisiais šlovintojais.

-kašči-

KTU studentų viešnagė

Antrus metus iš eilės Kauno technologijos universiteto kapelionas kun. Petras Pichas drauge su studentais lanko negalią turinčius vaikus Vilijampolės socialinės globos namuose. Lapkričio 17-ąją, Tarptautinę studentų dieną, su KTU kapelionu P. Pichu, universiteto Studentų reikalų direktoriumi Andriumi Guzavičiumi ir studentais vaikus aplankė ir garsus krepšininkas Mantas Kalnietis. Apuolės vaikų namų auklėtiniai kartu su krepšininku žaidė draugiškas krepšinio rungtynes. Po varžybų Mantas Kalnietis bendravo su vaikais, dalijo autografus, suvenyrus, fotografavosi. Po draugiškai praleistos popietės Vilijampolės globos namų direktorius Juozas Laurynas džiaugėsi dažnu KTU studentų apsilankymu ir išreiškė viltį, kad tai taps tradicija. Pakalbinti studentai be perstojo šypsojosi ir stebėjosi vaikų aktyvumu. Kapelionas kun. Petras sakė: „Nepakartojama, įspūdinga, kažkas nepaprasto, dieviškas pasibuvimas.“

-vv-

Keliais žodžiais

Kaunas. Lapkričio 14 d. Kauno Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios rektoriaus, kariuomenės kapeliono kun. Tomo Karklio iniciatyva vaikai, kurie šioje šventovėje susipažįsta su tikėjimo tiesomis, norėdami gauti Pirmosios Komunijos arba Sutvirtinimo sakramentus, kartu su tėvais bei kitais artimaisiais – iš viso apie 70 žmonių – apsilankė Kauno valstybiniame dramos teatre. Čia vis pažiūrėjo nuotaikingai išmintingą spektaklį „Mendelio milijonai“, dalyvavo turiningame pokalbyje su jame vaidinusiaisiais aktoriais – Kauno dramos teatro direktoriaumi Egidijumi Stanciku ir Audrone Paškonyte. Aktoriai atsakė į žiūrovų klausimus apie teatrinę kūrybą. Prieš savaitę kun. T. Karklys minėtiems parapijiečiams buvo surengęs kelionę į Vilniaus arkikatedros požemius bei Trakų pilį. „Tokią ir įsivaizduoju Bažnyčia – vietą, kur kartu džiaugiamasi, dalijamasi bėdomis“, – viename iš minėtų vaikų tėvelių pirmadieninių susitikimų Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios rūsio salėje kalbėjo kunigas T. Karklys.

-jkk-

Kaunas. Lapkričio 17 d. Kauno arkivyskupijos jaunimo centre surengtas tradicinis trečiadienio vakaras jaunimui „Ar apsimoka būti šventam?“ Kalbėjo kun. Artūras Kazlauskas. Pasak Lietuvos sveikatos universiteto kapeliono, klausimas, ar apsimoka būti šventam, reikštų tą patį, kaip klausti, ar apsimoka mylėti, draugauti. Svarbiausia būti žmogumi, būti tuo, kuo privalome būti pagal Dievo planą. Šventieji negalvojo apie tai, ar apsimoka būti šventiems. Daugelis tiesiog raitojosi rankoves ir ėjo dirbti. Renginio dalyviai gyvai priėmė nuotaikingą kunigo žodį, vakaro tema uždavė klausimų.

-kajc-

linksmo muzikos grupė „Gyvai“. Renginiu nuoširdžiai džiaugėsi ir visiems susirinkusiems savanoriams šiltą sveikinimo žodį tarė Šiaulių vyskupijos pas-toracinių centrų kapelionas kunigas Tadas Rudys.

-lz-

Jaunimo sielovados forumas

Lapkričio 12–13 d. Kaune 145 jaunimo vadovai ir sielovadininkai buvo susirinkę į Jaunimo sielovados forumą „Būti bendruomenėje ir bendruomenei“. Br. Emanuelis iš Tiberiados bendruomenės, jau keliolika metų aktyviai dirbantis su jaunimu – Šv. Damijono maldos grupėmis, pasakojo apie bendruomenės pamatus. Jis išskyrė septynis krikščioniško bendruomeninio gyvenimo aspektus pagal pirmųjų apaštalų bendruomenės pavyzdį: atsivėrimas Šventajai Dvasiai, džiaugsmo dvasios atnaujinimas, susitaikinimas, Dievo žodžio apmąstymas, gilinimasis į Bažnyčios mokymą, užtarimas malda ir Eucharistija. Penkios skirtingos bendruomenės pasakojo, kaip jos atsirado, kūrėsi ir augo. Pirmoji paauglių bendruomenė „15+“ pabrėžė, jog paaugliams reikia saugumo ir ištikimybės – jie turi žinoti, jog kiekvieną savaitę konkrečiu laiku visada bus, kas jų laukia. Kaišiadorių vyskupijos jaunimo komanda kalbėjo apie nelengvą bendruomenės augimo etapą, kai dėl vertybių – įsipareigojimo Bažnyčiai – atkrito nemažai narių. Mantvydas, Babtų ir Panevėžiuko parapijų vadovas, liudijo, kaip dėl savo stiliaus ir gyvenimo būdo rado priėjimą prie „paklydusių avelių“. Pasak jo, jaunimo lyderis neturėtų bijoti to, koks jis yra, bet pavesti tai Dievui ir panaudoti Evangelijos skelbimui. Krikščioniškojo gyvenimo bendruomenė atkreipė dėmesį į savo struktūrą – vietos, nacionalinę, pasaulinę. Tai liudijo dalyviams, kad ir tvirta struktūra turi prasmę ir neša naudą konstruktyviam bendruomenės kūrimuisi. JES – Pranciškučiai pasidalijo gera patirtimi, kai jaunimas auga būdamas atsakingas už jaunesnius už save. Bendruomenės prezidentė Marta savo asmeniniu liudijimu patvirtino, kad atsakomybė brandina jos tikėjimą.

Apaštališkasis nuncijus Luiggi Bonazzi, kalbėdamas apie vadovo užduotis bendruomenei, lygino ją su druskos paskirtimi. „Ši užduotis nėra lengva“, – sakė nuncijus ir siūlė kelią, kuris yra skirtas kiekvienam asmeniškai. Jį sudaro šešių elementų visuma: Dievo žodis: jo reikia klausyti ir juo gyventi; Eucharistinė duona – ją priimti dažnai ir sąmoningai; atgaila – dažna ir su gyvu tikėjimu; nuolatinė malda – asmeninė ir bendruomeninė; kasdienės Velykos – nuolat stengtis kryžių paversti indu, kuriuo galime semti prisikėlimo viltį; tyrumas – mokėti plaukti prieš srovę. Šiuos šešis elementus reikia dalyti iš bendrojo vardiklio – bendrystės dvasingumo.

Vaida Spangelevičiūtė, Kauno arkivyskupijos jaunimo centro vadovė, pateikė schemą, kaip kuriasi bendruomenė; ji jaunimo forumo dalyviams priminė, kad bendruomenė prasideda nuo pašaukimo, pamatinių vertybių pasirinkimo ir vizijos – krypties. Tik tuomet prasminga imtis struktūros ir veiklos projektų. Forumo dalyviai kėlė klausimus: kaip paskatinti jaunus žmones būti ištikimus? Ką daryti, jei bendruomenė pradeda kurtis „ne nuo to galo“ – imasi veiklos, projektų, struktūros dar nesuvokusi savo pašaukimo, pamatinių vertybių ir vizijos? Kaip jaunimui atremti netikinčio pasaulio argumentus, svarstant tokius klausimus kaip abortas ar Nyčės teorija?

Jaunimo sielovados forumas paliudijo, jog broliškas dalijimasis yra didelė dovana. Jis gali padėti augti ir šalia esančioms bendruomenėms. Svarbiausia, neužmiršti maldos, kuri yra būtina, kad bendruomenė būtų ir atrastų savo vietą visuotinėje Bažnyčioje.

-mv-

KANTRYBĖS PAMOKA

III advento sekmadienis (A)

Iz 35, 1–6a. 10; Jok 5, 7–10; Mt 11, 2–11

Šiandienos Žodžio liturgijoje kalbama apie kantrumą, ištikimybę, mokėjimą laukti – tai Dievo palaiminimo laidas. Šventasis Jokūbas pateikia žemdirbio pavyzdį: padaręs viską, ką gali, jis kantriai laukia gaivinančio lietaus. Kantrumas nėra tinginystė. Priešingai, tai nuolankus gamtos dėsnių bei sąlygų pripažinimas: augalui, brandinančiam vaisių, būtina šviesa, gera žemė ir lietus. Panašiai yra dvasiniame gyvenime. Mūsų išganymas priklauso nuo tikėjimo, maitinamo Dievo žodžiu, malda, sakramentais ir įvairiomis dvasinėmis pratybomis. Tačiau pirmiausia išganymas yra neužtarnauta Dievo dovana ir malonė.

Antrą savaitę Bažnyčia mums primena apie Joną Krikštytoją. Jonas nebekrikštija prie Jordano. Jis išdrįso kritikuoti Erodą dėl santuokinės neištikimybės ir buvo įkalintas. Tačiau net kalėjimas neišgąsdino Viešpaties pranašo. Nors išoriškai įkalintas, jis liko vidujai laisvas. Kalbantieji tiesą visuomet išlieka laisvi savo dvasia. Kita vertus, tiesos sakymas neapsaugo nuo kančios. Dėl tiesos nukenčiame net ir nebūdami už grotų. Jonas Krikštytojas, laukdamas Mesijo, išsiunčia pas Jėzų mokinius, kurie jo klausia, ar jis iš tikro yra tas, kuris turi išgelbėti Izraelį ir įvykdyti Dievo teisingumą. Jeigu taip, kodėl jis nepradėjo veikti? Jėzaus atsakymas neatitinka žmogiškojo įsivaizdavimo apie Dievo veikimą. Mesijo karalystės pradžia nėra nusidėjėlių teismas ir teisiųjų išaukstinimas. (Tai ateis, tačiau ne dabar.) Karalystė prasideda gailestingumo darbais. Juos šimtmečiais tęs Jėzaus vardu įsteigta Bažnyčia. Jis ragina pasitikėti ir kantriai laukti: „Palaimintas, kas nepasipiktins manimi.“

Jonas Krikštytojas gyveno griežtą, asketišką pranašo gyvenimą. Be kompromisų skelbė tiesą ir kvietė žmones atsiversti. Dabar jis bejėgis, uždarytas kalėjime. Kažkada pas jį veržėsi minios, laikiusios jį žadėtuoju Mesiju. Šiandien įkalintas ir daugelio gerbėjų pamirštas klausia: „Ar tu esi tas, kuris turi ateiti, ar mums laukti kito?“ Palyginti su kalėjimo valgiu, skėriai ir laukinių bičių medus buvo nuostabūs patiekalai. O guolis uolėtoje dykynėje patogesnis negu Erodo kalėjimo rūsiuose. Dar sunkesni už fizinius kentėjimus yra kankinantys svarstymai apie skelbtąją viltį, kurios išsipildymo nematyti. Kankina žmogiška abejonė, ar jo misija turėjo prasmę, ar jis nesuklydo.

Lengva patikėti savo gyvenimą Dievui, kai pasaulis po tavo kojomis. Lengva pranašauti, kai vilčių išsipildy-

mas atrodo ranka pasiekiamas. Kur kas sunkiau, kai lūkesčių išsipildymui nebeliko laiko, kai gyvenimas pavirto griuvėsiais. Nelengva patikėti savo misijos prasmingumu, suderinti teisingo Dievo teismo lūkestį su Jėzaus atnešta gailestingumo žinia. Nors buvo pranašaujamas belaisvių išlaisvinimas, iki šiol tas, kuris turi atnešti išganymą, nieko nedaro, idant išvaduotų kalėjime pūdomą giminaitį. Jono vaizduotė dar negali sutalpinti Dievo, kuris pats bus apleistas mokinių ir sekėjų, ant kryžiaus nespriešins kitų laisvei jį pasmerkti ir nužudyti. Tuomet nušvis šviesa, kurios neįveiks jokios tamsybės.

Kantrybė reiškiasi įvairiopai. Augindami vaikus, slaugydami ligonius, dirbdami ir išgyvendami kasdienybę, daugybę kartų laikome kantrumo egzaminą. Tačiau neturime šios dorybės painioti su neryžtingu delsimu, bailumu ar prisitaikėliškumu. Kantrybė anaipatol nereikia nuolaidžiavimo smurtaujančiam sutuoktiniui. Jono Krikštytojo pavyzdys rodo ilgalaikę kantrybę, kai sulaukiama ne tik ankstyvojo, bet ir „vėlyvojo lietaus“. Tikrasis Jono darbo vaisingumas atsiskleidžia nuo Jėzaus kryžiaus. Pranašas turi ypatingą misiją iš Dievo ir neatidėliotinai siekia ją įgyvendinti. Matydamas žmonių užsikietinimą, jis dažnai patiria nusivylimą ir atvirai tai išreiškia. Pats Jėzus nekantraudamas trokšta išganymo valandos: „Aš turiu būti pakrikštytas krikštu ir taip nerimstu, kol tai išsipildys“ (Lk 12, 50). Jis nesitaiksto su šventyklos prekyautojais ar fariziejų užsispyrimu, tačiau maloningai žvelgia į atgailaujantį nusidėjėlį ir kantriai laukia atsivertimo vaisių.

Garsiajame apaštalo Pauliaus himne meilei (1 Kor 13) pirmutinis meilės apibūdinimas skamba: „meilė yra kantri.“ Kantrybė garantuoja, kad meilė yra gili ir nėra tuščia. Kantrybė reikalauja, kad atiduotume tai, ko visuomet skundžiamės neturį, – kad noriai dovanotume kitiems savo laiką. Motina Teresė sakė, kad meilė – vaisius, kuris yra prinokęs bet kuriuo metu: ji niekuomet nėra nepasiekiamas ar neįmanomas gauti dalykas. Apaštalas Paulius rašo, jog meilė ir kantrybė yra Dvasios vaisius. Jonas Krikštytojas buvo pripildytas Dvasios dar būdamas motinos iščiose (Lk 1, 15. 44). Ištikime savo širdį: ar esame pilni meilės ir kantrybės? Pranašiškas Jono liudijimas drąsina mus būti kantrius, kentėti dėl tiesos. Išlikime laisvi, nors aplinkinė kultūra grasina mus uždaryti už „netolerancijos“ ar „nešiuolaikiškumo“ grotų. Adventas yra tinkamiausias laikotarpis kantrybei praktikuoti. Jono pavyzdys moko mus susilaikyti nuo pasaulio peršamos komercinės sumaišties ir ruoštis Kalėdoms, ugdant nuolankumą ir paprastumą.

JUOZAPŲ SAPNAS

IV advento sekmadienis (A)

Iz 7, 10–14; Rom 1, 1–7; Mt 1, 18–24

Paskutinę advento savaitę džiugią ar kiek melancholišką švenčių laukimo nuotaiką tarsi perkūnas iš giedro dangaus nutraukia šventojo Juozapo drama. Kaip elgtis, kai skaisčiai mylima sužadėtinė praneša, kad laukiasi kūdikio? Juozapas žino, kad Marijos laukiamas kūdikis nėra jo biologinis vaikas. Neišsisklaidžius įtarumo debesims, jis nusprendžia neviešinti šio dalyko ir neįrodinėti savo teisumo kaltindamas kitą. Veikiausiai jo neapleidžia nesupratimas ir tamsa. Mus tai verčia susimąstyti apie žmogiškojo pasitikėjimo ribas. Ar galima akiai patikėti kitu žmogumi, netgi labai mylint, kaip Juozapas myli Mariją? Vien žmogiškomis jėgomis to nepavyks. Jei nebūtų įsikišęs Viešpaties angelas, Juozapas veikiausiai liktų sužeistas – kaip žmogus ir kaip vyras.

Kai esame visiškai panirę tamsoje ir nebesuprantame, kas vyksta, Dievas ateina mūsų gelbėti. Tuomet pasirodo, kad jis visą laiką buvo šalia, nes toks jo vardas: Emanuelis – Dievas su mumis. Savo abejones ir svarstymus Juozapas patikėjo tik Viešpačiui. Nemini, kad jis būtų išliejęs savo nuogaštavimus kokiam artimam bičiuliui ar su juo taręsis. Išivaizduokime panašią istoriją, papasakotą prie baro su bokalu rankoje. Veikiausiai čia pat nuskambėtų patarimas: „Mesk ją iš galvos, atrasi kitą moterį.“ Dažnai patariame kitiems žmonėms, turėdami intenciją juos paguosti, tačiau „gerais patarimais“ galime padaryti ir daug žalos. Pažįstame tik dalį tiesos. Laimei, šventasis Juozapas sapne sutiko angelą, o ne mane... Būkime atsargūs, duodami žmonėms patarimus, nes jie gali sugriauti Dievo planus. Daugybę santuokų suardė lemiamu metu išgirstas padaršinimas: „Skirkis. Mesk. Nesizemink.“

Pagal evangelisto Mato pasakojimą, Šventosios Šeimos gyvenime didieji pokyčiai susiję su Juozapo sapnais. Sapne Juozapas paraginamas parsivesti Mariją į savo namus (1, 20). Sapne jam liepiama leisti į Egiptą (2, 13), o po Erodo mirties iš ten grįžti (2, 19) ir apsigyventi Galilėjoje (2, 22). Evangelistas vaizduoja žmogų, atvirą Dievo vadovavimui ir vedamą antgamtiniu būdu. Juozapas išlaikė tikėjimo egzaminą, nors Šventosios Šeimos gyvenime buvo sunkiausių išbandymų. Visa tai yra tarsi vaikščiojimas ištemptu lynu, balansuojant ant žmogiškųjų galimybių ribos.

Ar galėtų būti kitaip? Ar Dievo įsikūnijimas ir įsikišimas į žmonijos istoriją nėra savotiškas vaikščiojimas asmenimis? Užduokime sau klausimą, ar patys leistu-

mės Dievo vedami tokiu būdu? Ar galėtume panašiai kaip Juozapas rizikuoti ir grįsti savo gyvenimą Dievo žodžiu? Be tokio pasirengimo rizikuoti, kurį rodo šventasis Juozapas, negali būti tikrų Kalėdų.

Angelas drąsina Juozapą nebijoti parsivesti į namus Mariją. Kodėl nebijoti? Tai nebūtinai reiškia įtarinėjimus ir nepasitikėjimą sužadėtinė. Šią vietą galima aiškinti ir pagarbia baimė šventybės akivaizdoje. Maldingas izraelitas dėl pagarbios baimės neliešė Sandoros skrynios. Mes nežinome ir šiame gyvenime nesužinosime, ar Juozapas žinojo apie slėpinį angelo apreiškimą Marijai. Tačiau pažadas: „Tavo kūdikis bus šventas ir vadinamas Dievo Sūnumi“, negali nekelti pagarbios Dievo baimės.

Baigiantis advento laikotarpiui, Bažnyčia kreipia mūsų žvilgsnį į Švenčiausiąją Mergelę Mariją. Šiais liturginiais metais skaitoma Mato evangelija, kurioje vaizduojamos Jėzaus gimimo aplinkybės. Įdomu pastebėti, kaip susiję evangelistų Mato ir Luko pasakojimai. Angelas Gabrielius aplanko Mariją ir apreiškia jai Jėzaus įsikūnijimą. Šiandien girdėtoje Mato evangelijos ištraukoje angelas aplanko Marijos sužadėtinį Juozapą. Angelas paragina Juozapą nebijoti – Marijai Gabrielius sako tą patį. Angelas Juozapui apreiškia dieviškąjį planą – jis turi priimti Mariją į savo namus, o ji Šventosios Dvasios galia pagimdys Jėzų (Mt 1, 20–21). Angelas Gabrielius Marijai praneša tą patį. Juozapas įvykdo tai, ką jam angelas sako. Jis paklūsta panašiai kaip Marija.

Tiek Marija, tiek Juozapas yra pašaukti Dievo. Jie abu drąsinami nebijoti. Abiem atskleidžiamas Dievo planas. Abu paklūsta. Tai svarbūs panašumai, tačiau yra ir skirtumų. Pagal žmogiškąją prigimtį tik Marija gali būti motina. Juozapas kaip vyras gali geriau apsaugoti Marijos ir Dievo Sūnų. Popiežius Jonas Paulius II apaštališkajame paraginiame *Redemptoris Custos* vadina Juozapą Atpirkėjo saugotoju. Juozapas, pats būdamas reikalingas atpirkimo, rūpinasi Atpirkėju. Jis rūpinasi Jėzumi, duodamas tai, ką gali duoti tik žemiškasis tėvas. Juozapas priima Mariją į savo namus ir visa kuo dalijasi su ja. Jie tampa Juozapo ir Marijos namais, nes sutuoktinių meilė reiškia asmenų lygybę, bendrystę ir tarpusavio papildomumą.

XX amžiuje išsiplėtojo judėjimai, kuriais siekta lyčių lygybės ir panaikinti socialinę diskriminaciją. Tačiau ilgainiui kai kas ėmė akcentuoti lyčių konkurenciją, net panieką priešingai lyčiai. Galime džiaugtis pozityviais šių judėjimų pasiekimais, tačiau drauge turime nuolat prisiminti Viešpaties plane numatytą lyčių tarpusavio papildomumą. Skaisti Juozapo ir Marijos meilė, abiejų tikėjimo kelionė yra geriausias pavyzdys.

Popiežius Benediktas XVI

Posinodinis apaštališkasis paraginimas **Verbum Domini**

vyskupams, kunigams, pašvęstiesiems asmenims ir pasauliečiams apie Dievo žodį Bažnyčios gyvenime ir misijoje

PRATARMĖ

1. „Viešpaties žodis išlieka per amžius. Toks yra žodis, paskelbtas jums kaip Geroji Naujiena“ (1 Pt 1, 25; plg. Iz 40, 8). Sulig šia Petro pirmojo laiško ištara, kurioje pratešiami pranašo Izaijo žodžiai, atsiduriame priešais Dievo, apreiškiančio save per savo žodžio dovaną, slėpinį. Šis per amžius išliekantis žodis įžengė į laiką. Dievas savo amžinąjį Žodį ištare žmogišku būdu; jo Žodis „tapo kūnu“ (Jn 1, 14). Tai – geroji naujiena. Toks skelbimas pasiekė mūsų laikus per šimtmečius. 12-oji eilinė generalinė Vyskupų sinodo asamblėja, vykusi Vatikane 2008 m. spalio 5–26 d., gvildeno temą „Dievo žodis Bažnyčios gyvenime ir misijoje“. Tai buvo gili susitikimo su Kristumi, Dievo Žodžiu, esančiu visur, kur du ar trys susirinkę jo vardu (plg. Mt 18, 20), patirtis. Šiuo posinodiniu apaštališkuoju paraginimu noriai atsiliepiu į Sinodo tėvų prašymą visai Dievo tautai perteikti šiame susirinkime aikštėn iškilusius turtus ir bendru darbu suformuluotus nurodymus (1). Atsižvelgdamas į tai, čia norėčiau apibendrinti Sinodo darbo vaisius, prieš akis turėdamas šiuos dokumentus: *Lineamenta, Instrumentum laboris, Relationes ante ir post disceptationem*, pranešimų tekstus, ir perskaitytus posėdžių salėje, ir pateiktus *in scriptis*, darbo grupių ir diskusijų pranešimus, baigiamąją žinią Dievo tautai ir pirmiausia kelis apibrėžtus pasiūlymus (*Propositiones*), kuriuos Sinodo tėvai laikė itin reikšmingais. Tai darydamas nurodysiu kelias pagrindines kryptis, kaip Bažnyčios gyvenime iš naujo atrasti Dievo žodį, nuolatinio atsinaujinimo šaltinį, sykiu puoselėdamas viltį, kad jis vis labiau taps visos bažnytinės veiklos šerdimi.

Kad mūsų džiaugsmas būtų tobulas

2. Iš pradžių norėčiau priminti atnaujinto susitikimo su Viešpačiu Jėzumi grožį ir žavesį, jaustą Sinodo generalinės asamblėjos dienomis. Todėl Sinodo tėvų vardu į visus tikinčiuosius kreipiuosi Jono pirmojo laiško žodžiais: „Skelbiame jums amžinąjį gyvenimą, kuris buvo pas Tėvą ir pasirodė mums. Ką matėme ir girdėjome, skelbiame ir jums, kad ir jūs turėtumėte bendravimą su mumis. O mūsų bendravimas yra su Tėvu ir jo Sūnumi Jėzumi Kristumi“ (1 Jn 1, 2–3). Apaštalas kalba apie gyvenimo žodžio *girdėjimą, regėjimą, palytėjimą* ir

patyrimą (plg. 1 Jn 1, 1), nes pats gyvenimas apsireiškė Kristuje. O mes, pašaukti bendrauti su Dievu ir tarpusavyje, turime tą dovaną skelbti. Šioje kerigminėje perspektyvoje Sinodo generalinė asamblėja Bažnyčiai ir pasauliui paliudijo, koks gražus yra susitikimas su Dievo žodžiu bažnytinėje bendrystėje. Todėl visi tikintieji raginti iš naujo atrasti asmeninį ir bendruomeninį susitikimą su Kristumi, regimu tapusiu gyvenimo Žodžiu, ir Jį skelbti, kad dieviškojo gyvenimo dovana, bendrystė, kuo labiau pasklistų po pasaulį. Dalyvauti Dievo, Meilės Trejybės, gyvenime išties yra „tobulas džiaugsmas“ (plg. 1 Jn 1, 4), o Bažnyčiai – dovana ir būtina užduotis perteikti iš susitikimo su Kristaus asmeniu, tarp mūsų čia ir dabar esančiu Dievo Žodžiu, kylantį džiaugsmą. Pasaulyje, kur Dievas dažnai laikomas nereikalingu ar svetimu, mes, lygiai kaip Petras, išpažįstame, kad tik jis turi „amžinojo gyvenimo žodžius“ (Jn 6, 68). Nėra didesnio prioriteto už šį: atverti šiandienams žmonėms prieigą prie Dievo, kuris kalba ir dovanoja savo meilę, kad apščiai turėtume gyvenimo (plg. Jn 10, 10).

Nuo Dei Verbum prie Sinodo apie Dievo žodį

3. Suvokiame, kad 12-ojo eilinio Vyskupų sinodo generalinės asamblėjos tema tam tikra prasme yra krikščioniškojo gyvenimo *šerdis* ir artima ankstesnių sinodinių asamblėjų apie *Eucharistiją kaip gyvenimo versmę ir viršūnę* ir apie *Bažnyčios misiją* temoms. Bažnyčia iš tiesų remiasi Dievo žodžiu, iš jo gimsta ir juo gyvena (2). Dievo tauta visais savo istorijos amžiais sėmėsi iš jo jėgų, o ir bažnytinė bendruomenė auga Dievo žodžio klausydamasi, jį švęsdama ir studijuodama. Reikia pripažinti, pastaraisiais dešimtmečiais jautrumas šiai temai padidėjo, ypač tai taikytina krikščioniškajam Apreiškimui, gyvajai Tradicijai ir Šventajam Raštui. Galima sakyti, jog nuo popiežiaus Leono XIII pontifikato daugėjo pastangų siekiant padėti geriau suvokti Dievo žodžio ir bibliinių studijų reikšmę Bažnyčios gyvenime (3). Jas vainikavo Vatikano II Susirinkimas, pirmiausia dogminės konstitucijos apie Dievo Apreiškimą *Dei Verbum* paskelbimas. Ji yra svarbi gairė Bažnyčios kelyje: „Sinodo tėvai <...> dėkinga širdimi pripažįsta didžiulę naudą, kurią šis dokumentas davė Bažnyčios gyvenimui egzegetiniu, teologiniu, dvasiniu, pastoraciniu ir ekumeniniu lygmeniu“ (4). Per tuos metus daug geriau imtas suvokti „Apreiškimo trejbinis ir išganymo istorijos horizontas“ (5), kuriame Kristus pripažįstamas „viso Apreiškimo tarpininku ir drauge pilnatve“ (6). Bažnyčia nenuilstamai kiekvienai kartai išpažįsta, kad „pačiu savo buvimu ir pasirodymu, žodžiais ir darbais, ženklais ir stebuklais, ypač mirtimi ir garbingu prisikėlimu iš numirusių ir pagaliau Šventosios Dvasios atsiuntimu jis galutinai baigia Apreiškimą“ (7).

Visiems žinoma, kad dogminė konstitucija *Dei Verbum* labai paskatino iš naujo atrasti Dievo žodį Bažnyčios gyvenime, teologiškai apmąstyti Dievo Apreiškimą ir studijuoti Šventąjį Raštą. Per pastaruosius keturiasdešimt metų šiais klausimais nemažai pareiškimų paskelbė ir Bažnyčios Magisteriumas (8). Suvokdama būtinybę toliau eiti tuo keliu vadovaujama Šventosios Dvasios, Bažnyčia jautėsi šiuo Sinodo šventimu pašaukta dar nuodugniau gilintis į Dievo žodžio temą siekiant ir patikrinti, kaip įgyvendinami Susirinkimo nurodymai, ir atsiliepti į naujus iššūkius, laiko metamus tiems, kurie tiki į Kristų.

Vyskupų sinodas apie Dievo žodį

4. 12-ojoje Sinodo asamblėjoje vyskupai iš viso pasaulio susibūrė apie Dievo žodį ir asamblėjos viduryje simboliškai iškėlė Biblijos tekstą, kad iš naujo atrastų tai, ką kasdieniame gyvenime kyla grėsmė palaikyti savaime suprantamu dalyku – *tai, kad Dievas kalba ir atsako į mūsų klausimus* (9). Drauge klausėmės Viešpaties žodžio ir jį šventėme. Vienas kitam pasakojome apie Viešpaties veikimą Dievo tautoje, dalijomės viltimis ir rūpesčiais. Visa tai leido suvokti, kad savo santykį su Dievo žodžiu galime pagilinti tikrai Bažnyčios „mes“ viduje, įsiklausydami į vienas kitą ir vienas kitą priimdami. Todėl esame dėkingi ir už bažnytinio gyvenimo įvairiose pasaulio dalyse liudijimus, nuskambėjusius per įvairius pranešimus Sinodo auloje. Ne mažiau jaudinantis dalykas buvo išgirsti broliškus delegatus, atsiliepusius į kvietimą dalyvauti sinodiniame susitikime. Galvoje pirmiausia turiu Jo Šventenybės Konstantinopolio ekumeninio patriarcho Baltramiejaus I meditaciją, susilaukusią Sinodo tėvų didelio pripažinimo (10). Be to, Vyskupų sinodas, tikėdamasis vertingo liudijimo apie žydų šventuosius raštus, kurie yra ir mūsų Šventojo Rašto dalis, pirmą kartą pakvietė ir vieną rabiną (11).

Tad kupini džiaugsmo ir dėkingumo galėjome konstatuoti, kad „Sekminės Bažnyčioje yra ir šiandien, t. y. kad ji kalba daugybe kalbų ir daro tai ne tik išoriškai, apimdama visas didžiąsias pasaulio kalbas, bet ir daug gilesne prasme: joje yra daugialypių Dievo ir pasaulio patyrimo būdų, gausybė kultūrų, ir kaip tik taip atsiškleidžia žmogaus būties platybė ir per tai – Dievo žodžio platybė“ (12). Be to, konstatavome, kad Sekminės vis dar „kelyje“, vis dar nepasibaigusios: tebėra daug tautų, laukiančių, kol Dievo žodis bus paskelbtas jų kalba ir jų kultūroje.

Kaip galima užmiršti, kad per visą Sinodą mus lydėjo apaštalo Pauliaus liudijimas! Apvaizdos valia 12-oji eilinė generalinė asamblėja vyko kaip tik didžiajam

tautų apaštalui jo 2000-ųjų gimimo metinių proga skirtais metais. Jo visa egzistencija buvo persunkta uolių pastangų skleisti Dievo žodį. Mūsų širdyse negali nesulaukti atgarsio jo jaudinantys žodžiai apie savo kaip Dievo žodžio skelbėjo misiją: „Visa tai darau dėl Evangelijos, kad būčiau jos dalininkas“ (1 Kor 9, 23). „Aš nesigėdiju Evangelijos, – rašo jis Laiške romiečiams, – nes ji yra Dievo galybė išgelbėti kiekvienam tikinčiajam“ (1, 16). Apmąstydami Dievo žodį Bažnyčios gyvenime ir misijoje, negalime palikti nuošalyje Pauliaus ir jo gyvenimo, paskirto pasaulio tautoms skelbti Kristaus išganyką.

Jono evangelijos prologas kaip vadovas

5. Trokštu, kad per šį apaštališkąjį paraginimą Sinodo vaisiai veiksmingai paveiktų Bažnyčios gyvenimą – asmeninį santykį su Šventuoju Raštu, jo aiškinimą liturgijoje ir katechezėje, taip pat moksliniuose tyrimuose, kad Biblija neliktų praeities žodis, bet būtų išgyvenama kaip gyva ir aktuali. To siekdamas, Sinodo vaisius ketinu pateikti ir pagilinti nuolatos remdamasis Jono evangelijos prologu (*Jn* 1, 1–18), kuriame mums perteikiamas mūsų gyvenimo pagrindas: Žodis, nuo pradžių esantis pas Dievą, tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų (plg. *Jn* 1, 14). Šis įstabus tekstas yra viso krikščioniškojo tikėjimo tekstas. Asmeninė susitikimo su Kristumi ir sekimo paskui jį patirtis Joną, tradicijos tapatinamą su „mokiniu, kurį Jėzus mylėjo“ (*Jn* 13, 23; 20, 2; 21, 7.20), „nepajudinamai įtikino: Jėzus yra kūnu tapusi Dievo Išmintis, jis yra mariu žmogumi tapęs jo amžinasis Žodis“ (13). Jis, kuris „pamatė ir įtikėjo“ (*Jn* 20, 8), tepadedo ir mums priglusti prie krūtinės Jėzaus (plg. *Jn* 13, 25), iš kurio šono ištekėjo kraujo ir vandens (plg. *Jn* 19, 34), Bažnyčios sakramentų simboliai. Sekdami apaštalo Jono ir kitų pavyzdžiu, leiskimės vedami Šventosios Dvasios, kad gebėtume *vis labiau pamilti Dievo žodį*.

Pirmoji dalis **VERBUM DEI**

„Pradžioje buvo Žodis. Tas Žodis buvo pas Dievą, ir Žodis buvo Dievas... Tas Žodis tapo kūnu“ (Jn 1, 1. 14)

DIEVAS, KURIS KALBA

Dievas dialoge

6. Biblinio Apreiškimo naujybė ta, kad Dievas leidžia save pažinti per dialogą, kurį trokšta su mumis plėtoti (14). Dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* tai išreiškiama pripažįstant, kad „neregimasis Dievas iš didžios meilės prabyla žmonėms kaip draugams ir su

jais kalbasi, norėdamas juos pakviesti ir priimti į savo bendrystę“ (15). Tačiau pasitenkindami vien konstatavimu, kad meilės kupinas Dievas mums prabyla, šventojo Jono prologo žinios liktume iki galo nesupratę. Iš tiesų Dievo Žodis, per kurį visa „atsirado“ (Jn 1, 3) ir kuris pats „tapo kūnu“ (Jn 1, 14), yra tas pats, kuris buvo „pradžioje“ (Jn 1, 1). Įžiūrėdami čia užuominą į Pradžios knygos pradžią (plg. Pr 1, 1), iš tiesų atsideriame priešais absoliutaus pobūdžio *pradą*, bylojantį apie vidinį Dievo gyvenimą. Jono prologas mums atskleidžia, kad *Logos* iš tikrųjų yra *amžinas* ir *amžinai pats yra Dievas*. Tad Dieve visada buvo *Logos*. Žodis jau egzistavo iki kūrinijos. Todėl dieviškojo gyvenimo šerdis yra bendrystė, absoliuti dovana. „Dievas yra meilė“ (1 Jn 4, 16), – kitame tekste teigia tas pats apaštalas, taip įvardydamas krikščioniškąjį Dievo paveikslą ir iš to kylantį žmogaus ir jo kelio paveikslą (16). Dievas leidžia mums jį pažinti kaip slėpinį begalinės meilės, kuria Tėvas amžinai taria savo Žodį Šventojoje Dvasioje. Todėl Žodis, nuo pradžių esantis pas Dievą ir Dievas, apreiškia mums patį Dievą kaip dieviškųjų Asmenų meilės dialogą ir kviečia tame dialoge dalyvauti. Sukurti pagal Dievo, kuris yra meilė, paveikslą ir panašumą, ir mes patys galime save suprasti tik priimdami Žodį ir paklusdami Šventosios Dvasios veikimui. Dieviškojo Žodžio atnešto Apreiškimo šviesoje galutinai išaiškėja žmogaus egzistencijos mįslė.

Dievo žodžio analogija

7. Remiantis šiais samprotavimais, išplaukiančiais iš Jono prologe pateikto krikščioniškojo slėpinio apmąstymo, dabar reikia išryškinti Sinodo tėvų ištara apie įvairias „Dievo žodžio“ vartosenas. Pagrįstai kalbėta apie žodžio simfoniją, apie vienintelį įvairiopa išreiškiamą žodį kaip „polifoninę giesmę“ (17). Šiame kontekste Sinodo tėvai atkreipė dėmesį į analoginę žmogaus kalbos vartoseną Dievo žodžio atžvilgiu. Šia ištara, viena vertus, žymima Dievo žinia apie save patį, kita vertus, jai būdingos įvairios reikšmės, į kurias privalu rūpestingai atsižvelgti ir kurias būtina viena su kita susieti ir teologinės refleksijos, ir pastoracinio taikymo aspektu. Jono prologas mums aiškiai rodo, kad *Logos* pirmiausia žymi amžinąjį Žodį, viengimį Sūnų, prieš visus laikus gimusį iš Tėvo ir vienos prigimties su juo: *Žodis buvo pas Tėvą, ir Žodis buvo Dievas*. Tačiau tas pats Žodis, pasak šv. Jono, „tapo kūnu“ (Jn 1, 14); todėl Jėzus Kristus, gimęs iš Mergelės Marijos, tikrai yra Dievo Žodis, tapęs vienos prigimties su mumis. Tad ištara „Dievo Žodis“ čia žymi Jėzaus Kristaus asmenį, žmogumi tapusį amžinąjį Tėvo Sūnų.

Dieviškojo Apreiškimo šerdis yra Kristaus įvykis, tačiau sykiu privalu suvokti, kad ir pati kūrinija, *liber*

naturae, yra esminė šios daugiabalsės simfonijos, kurioje ištariamas vienas Žodis, dalis. Kartu išpažįstame, kad Dievas savo žodį ištare išganymo istorijoje, leido išgirsti savo balsą ir Šventosios Dvasios galia kalbėjo „per pranašus“ (18). Tad Dievo žodis girdimas visoje išganymo istorijoje ir pilnatvę pasiekia Dievo Sūnaus įsikūnijimo, mirties ir prisikėlimo slėpinyje. Dievo žodis yra ir apaštalu skelbtas žodis, paklūstant prisikėlusio Kristaus įsakymui: „Eikite į visą pasaulį ir skelbkite Evangeliją visai kūrinijai“ (Mk 16, 15). Dievo žodis taip pat perduodamas gyvojoje Bažnyčios tradicijoje. Galiausiai paliudytas ir Dievo įkvėptas Dievo žodis yra Šventasis Raštas, Senasis ir Naujasis Testamentas. Visa tai rodo, kodėl Bažnyčioje taip gerbiamas Šventasis Raštas, nors krikščioniškasis tikėjimas nėra „knygos religija“: „Krikščionybė yra Dievo žodžio religija“, ne „rašytinio, nebylaus žodžio, bet žmogumi tapusio, gyvojo Žodžio“ (19). Todėl Raštas skelbtinas, klausytinas, skaitytinas, priimtinas kaip Dievo žodis ir juo gyventina kaip Dievo žodžiu, sekant apaštališkosios Tradicijos, nuo kurios jis neatsiejamas (20), pėdomis.

Pasak Sinodo tėvų, ištara „Dievo žodis“ tikrai vartojama analogiškai, ir tai turime išsąmoninti. Todėl tikintieji labiau lavintini suvokti skirtingas šios ištaros reikšmes ir bendrąją prasmę. Net ir teologiniu aspektu būtina geriau suformuluoti įvairias šio posakio reikšmes, kad ryškiau suspindėtų dieviškojo plano vienybė ir centrinė Kristaus asmens vieta jame (21).

Kosminis Žodžio matmuo

8. Suvokdami, kad pagrindinė Dievo žodžio reikšmė yra kūnu tapęs amžinasis Dievo Žodis, vienintelis Gelbėtojas ir Tarpininkas tarp Dievo ir žmogaus (22), ir šio Žodžio klausydami, per biblinį Apreiškimą esame atvedami prie supratimo, kad jis yra visos tikrovės pagrindas. Jono evangelijos prologe taip sakoma apie dieviškąjį *Logos*: „Visa per jį atsirado, ir be jo neatsirado nieko, kas tik yra atsiradę“ (1, 3); Laiške kolosiečiams irgi nurodoma į Kristų, „visos kūrinijos pirmgimį“ (1, 15), ir teigiama: „Visa sukurta per jį ir jam“ (1, 16). Laiško žydams autorius primena: „Tikėjimu suvokiame, kad pasauliai buvo sukurti Dievo žodžiu, būtent iš neregimybės atsirado regima“ (11, 3).

Toks skelbimas mums yra išlaisvinantis žodis. Juk Rašto ištara rodo, kad visa, kas atsiradę, yra ne iracionalaus atsitiktinumo vaisius, bet norėta Dievo, yra jo plano, kurio šerdis – pasiūlymas dalyvauti dieviškajame gyvenime per Kristų, dalis. Kūrinija randasi iš *Logos* ir neišdildomai paženklinta *rikiuojančio ir vadovaujančio kūrybinio Proto*. Toks džiugus tikrumas apgiedamas psalmėse: „Viešpaties žodžiu buvo padaryti dangūs

ir jo burnos alsavimu jų galybės“ (33, 6); ir: „Jis tarė, ir pasaulis pasidarė, jis įsakė, ir visa atsirado“ (33, 9). Visa kūrinija išreiškia šį slėpinį: „Dangūs apskatinėja Dievo garbę, dangaus skliautas skelbia jo rankų darbą“ (19, 2). Tad pats Šventasis Raštas mus kviečia pažinti Kūrėją stebint kūriniją (plg. *Išm* 13, 5; *Rom* 1, 19–20). Krikščioniškoji tradicija šį svarbiausią žodžio simfonijos elementą pagilino. Štai šv. Bonaventūra, kartu su didžiąja Bažnyčios graikų tėvų tradicija išvelgiantis *Logos* visas kūrinijos galimybes (23), sako, kad „Dievo žodis yra kiekvienas kūrinys, nes skelbia Dievą“ (24). Dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum* tai apibendrinama pareiškiant, kad „visa Žodžiu kurias (plg. *Jn* 1, 3) ir palaikąs Dievas be perstojo žmonėms liudija apie save savo kūriniais“ (25).

Žmogaus sukūrimas

9. Tad tikrovė gimsta iš Žodžio kaip *creatura Verbi*, ir visa pašaukta tarnauti Žodžiui. Kūrinija yra vieta, kur skleidžiasi visa Dievo ir jo kūrinio meilės istorija; tad žmogaus išganymas yra visko varomoji jėga. Žvelgdami į kosmosą išganyimo istorijos perspektyvoje, atrandame, kad žmogui kūrinijoje tenka nepakartojama vieta: „Dievas sukūrė žmogų pagal savo paveikslą; pagal savo paveikslą sukūrė jį; vyrą ir moterį; sukūrė juos“ (*Pr* 1, 27). Tai leidžia visiškai pripažinti iš Kūrėjo gautas brangias dovanas – savojo kūno vertę, proto, laisvės ir sąžinės dovaną. Čia aptinkame ir tai, kas filosofinėje tradicijoje vadinama „prigimtinu įstatymu“ (26). Iš tiesų „kiekvienas žmogus, pasiekęs sąžinės ir atsakomybės lygmenį, jaučia vidinį raginimą daryti gera“ (27) ir vengti bloga. Pasak šv. Tomo Akviniečio, šiuo principu remiasi ir visi kiti prigimtinių įstatymų reikalavimai (28). Klausydamiesi Dievo žodžio, pirmiausia išmokstame gerbti poreikį gyventi pagal šį „širdyse įrašytą“ (plg. *Rom* 2, 15; 7, 23) įstatymą (29). Jėzus Kristus tada žmonėms dovanoja naują įstatymą, Evangelijos įstatymą, įimančią bei iškiliai įgyvendinančią prigimtinių įstatymų ir išlaisvinančią mus iš nuodėmės įstatymo, dėl kurio, pasak šv. Pauliaus, „aš sugebu gero trokšti, o padaryti – ne“ (*Rom* 7, 18). Tuo įstatymu žmogui per malonę dovanojama dalis amžinajame gyvenime ir galimybė įveikti egoizmą (30).

Žodžio realizmas

10. Kas pažįsta dieviškąjį Žodį, tas pažįsta ir giliausią kiekvieno kūrinio reikšmę. Jei visa „laikosi“ juo, kuris „yra pirma visų daiktų“ (plg. *Kol* 1, 17), tai tas, kuris savo gyvenimą statydamas ant šio Žodžio, surenčia tikrai tvirtą ir tvarų statinį. Dievo Žodis verčia mus perkeisti realizmo sąvoką: realistas tas, kuris visa ko pamatu laiko Dievo Žodį (31). To pač reikia mūsų laikais, kai

daugybė dalykų, kuriais kliaujamasi kuriant gyvenimą ir mėginama grįsti savo viltį, pasirodo esą efemeriški. Anksčiau ar vėliau paaiškėja, kad turtai, malonumai ir galia nepajėgia numaldyti žmogaus širdies giliausio troškimo. Savo gyvenimui statydinti žmogui reikia tvirtų pamatų, kurie išliktų ir tada, kai susvyruotų žmogiškosios tikrybės. „Tavo žodis, Viešpatie, tveria amžinai, – tvirtai jis laikos danguje“, o Viešpaties ištikimybė „trunka per visas kartas“ (*Ps* 119, 89–90): kas stato ant šio Žodžio, tas savo gyvenimo namą stato ant uolos (plg. *Mt* 7, 24). Mūsų širdis kasdien tesako Viešpačiui: „Tu esi mano užuovėja ir skydas, mano viltis tavo žodyje“ (*Ps* 119, 114), ir kasdienėje veikloje, kaip Petras, kliaukimės Viešpačiu Jėzumi: „Dėl tavo žodžio užmesiu tinklus“ (*Lk* 5, 5).

Žodžio kristologija

11. Metę žvilgsnį į tikrovę kaip į per dieviškąjį Žodį Švenčiausiosios Trejybės atliktą darbą, galime suprasti Laiško žydams autoriaus žodžius: „Daugel kartų ir įvairiais būdais praeityje Dievas yra kalbėjęs mūsų protėviams per pranašus, o dabar dienų pabaigoje jis prabilo į mus per Sūnų, kurį paskyrė visatos paveldėtoju ir per kurį sukūrė pasaulius“ (1, 1–2). Gražu stebėti, kaip jau visas Senasis Testamentas išnyra prieš akis kaip istorija, kurioje Dievas taria savo žodį: „Sudaręs sandorą su Abraomu (plg. *Pr* 15, 18) ir per Mozę su Izraelio liaudimi (plg. *Iš* 24, 8), įsigijęs tautą jis apsireiškė žodžiais ir darbais kaip vienintelis, tikrasis, gyvasis Dievas, idant Izraelis patirtų, kokie Dievo keliai pas žmones ir, pačiam Dievui kalbant pranašų lūpomis, tuos kelius vis giliau ir aiškiau suprastų ir vis plačiau skelbtų tautoms (plg. *Ps* 22, 28–29; 96, 1–3; *Iz* 2, 1–4; *Jer* 3, 17)“ (32).

Toks Dievo „nusileidimas“ žemėn nepranokstamai atbaigiamas Žodžio įsikūnijimu. Amžinasis Žodis, besireiškiantis kūrinijoje ir girdimas išganyimo istorijoje, Kristuje tapo žmogumi, „gimusiu iš moters“ (*Gal* 4, 4). Žodis čia pirmiausia reiškiasi ne kalba, sąvokomis ar taisyklėmis. Čia atsiduriame priešais paties Jėzaus asmenį. Jo nepakartojama istorija yra galutinis žodis, Dievo tariamas žmonijai. Tada tampa akivaizdu, kodėl „apsisprendimui tapti krikščionimi pradžia pirmiausia duoda ne etinis siekis ar kokia nors didi idėja, bet susitikimas su tam tikru įvykiu, su Asmeniu, atveriančiu gyvenimui naują horizontą ir sykiu duodančiu tvirtą kryptį“ (33). Tokio susitikimo ir suvokimo atnaujinimas priverčia tikinčiųjų širdis stebėtis dieviškąja iniciatyva, kurios žmogaus protas ir vaizduotė niekada negebėtų išgalvoti. Tai pavyzdžio neturinti ir, žmogiškai žvelgiant, neįsivaizduojama naujybė: „Tas Žodis tapo kūnu ir gyveno tarp mūsų“ (*Jn* 1, 14a). Šie žodžiai

žymi ne retorinę priemonę, bet gyvą patirtį! Ji perteikiama šv. Jono, tiesioginio liudytojo: „Mes regėjome jo šlovę – šlovę Tėvo viengimio Sūnaus, pilno malonės ir tiesos“ (Jn 1, 14b). Apaštalų tikėjimas liudija, kad Žodis tapo vienu iš mūsų. *Dieviškasis Žodis* tikrai išreiškia save *žmogiškaisiais žodžiais*.

12. Kontempliuodama šią „Žodžio kristologiją“, Bažnyčios tėvų ir viduramžių tradicija vartojo įtaigų pasakymą: Žodis save „sutrumpino“ (34): „Bažnyčios tėvai graikiškajame Senojo Testamento vertime atrado pranašo Izaijo žodžius, kuriuos vėliau, norėdamas parodyti, kad jau Senajame Testamente buvo išpranašauti nauji Dievo keliai, taip pat pacitavo Paulius: *Dievas padarė savo Žodį trumpą, jį sutrumpino* (plg. Iz 10, 23; Rom 9, 28). <...> Žodis, *Logos*, yra pats Sūnus; amžinasis Žodis padarė save mažą – tokį mažą, kad galėjo tilpti ėdžiose. Jis padarė save kūdikiu, kad Žodis taptų mums apčiuopiamas“ (35). Dabar Žodis ne tik girdimas, turi ne tik *balsą*, bet ir *veidą*, kurį galime matyti, tai Jėzus iš Nazareto (36).

Sekdami evangelijų pasakojimą, pastebime, kad, remiantis Dievo žodžiu, išryškėja visas Jėzaus žmogystės nepakartojamumas. Juk savo tobuloje žmogystėje jis kas akimirką vykdo Tėvo valią; Jėzus klauso jo balso ir paklūsta jam visa savo esybe; jis pažįsta Tėvą ir laikosi jo žodžio (plg. Jn 8, 55); skelbia, ką jam yra sakęs Tėvas (plg. Jn 12, 50): „Tavo man patikėtus žodžius aš perdaviau jiems“ (Jn 17, 8). Tad Jėzus parodo, kad jis yra mums save dovanojantis dieviškasis *Logos* ir kartu naujasis Adomas, tikrasis žmogus, kas akimirką vykdamas ne savo, bet Tėvo valią. Jis „augo išmintimi, metais ir malone Dievo ir žmonių akyse“ (Lk 2, 52). Jis tobulai girdi Dievo žodį, įkūnija jį ir perteikia mums (plg. Lk 5, 1).

Jėzaus misija galiausiai atbaigiama Velykų slėpiniu: čia susiduriame su „žodžiu apie kryžių“ (1 Kor 1, 18). Žodis nutyla, virsta mirtina tyła, nes „išsisakė“ iki galo, nieko iš to, ką turėjo pasakyti, sau nepasilikdamas. Kontempliuodami šį slėpinį, Bažnyčios tėvai Dievo Motinai į lūpas įtaigiai įdeda šią ištarą: „Bežodis yra Tėvo Žodis, sukūręs kiekvieną kalbantį kūrinį; be gyvybės yra užgesusios akys to, kuriam tariant žodį ar duodant ženklą juda visa, kas gyva“ (37). Čia mums iš tiesų perteikiama toji „didesnė“ meilė, kuri gyvybę atiduoda už draugus (plg. Jn 15, 13).

Šiame didingame slėpinyje Jėzus išskyla aikštėn kaip *naujosios ir amžinosios sandoros Žodis*: jo nukryžiuotame kūne, neišardomoje, amžinai galiojančioje sandoroje, galutinai susitiko Dievo laisvė ir žmogaus laisvė. Per Paskutinę vakarienę, steigdamas Eucharistiją, Jėzus pats kalbėjo apie „naują ir amžinąją Sandorą“, suda-

romą jo išliejamu krauju (plg. Mt 26, 28; Mk 14, 24; Lk 22, 20), ir taip pasirodė kaip tikrasis aukojamasis avinėlis, galutinai išlaisvinantis iš vergovės (38).

Šios Žodžio tylos tikroji ir galutinė reikšmė atsiskleidžia švytinčiame prisikėlimo slėpinyje. Kristus, kūnu tapęs, nukryžiuotas ir prisikėlęs Dievo Žodis, yra visų dalykų Viešpats; jis – visatos Valdovas, *Pantokrator*, ir jame visa suvienyta visiems laikams (plg. Ef 1, 10). Tad Kristus yra „pasaulio šviesa“ (Jn 8, 12), šviesa, kuri „spindi tamsoje“ (Jn 1, 4) ir neužgožiama tamsos (plg. Jn 1, 5). Dabar iki galo suprantama tampa 119 psalmė: „Tavo žodis – žibintas man kojoms ir šviesa mano takui“ (105 eil.); Žodis, kuris prisikelia, yra ši galutinė šviesa mūsų keliui. Krikščionys nuo pradžių žinojo, kad Kristuje Dievo Žodis yra kaip asmuo. Dievo Žodis yra tikroji žmogui reikalinga šviesa. Taip, per prisikėlimą kaip pasaulio šviesa prisikėlė Dievo Sūnus. Dabar, gyvendami su juo ir jam, galime gyventi šviesoje.

13. Pasiekus, taip sakant, „Žodžio kristologijos“ šerdį, svarbu pabrėžti dieviškojo plano vienybę kūnu tapusiame Žodyje: todėl Naujajame Testamente Velykų slėpinys pateikiamas kaip giliausias Šventojo Rašto išsipildymas. Šv. Paulius Pirmajame laiške korintiečiams sako, kad Jėzus Kristus numirė už mūsų nuodėmes, „kaip skelbė Raštai“ (15, 3), ir kad trečiąją dieną buvo prikeltas, „kaip skelbė Raštai“ (15, 4). Taip apaštalas Viešpaties mirties ir prisikėlimo įvykį susieja su Dievo Senosios Sandoros su savo tauta istorija. Negana to, jis parodo, kad tas įvykis kaip tik ir suteikia tai istorijai jos logiką ir tikrąją reikšmę. „Velykų slėpiniu išsipildo Rašto žodžiai, ši mirtis, kaip skelbė Raštai, yra įvykis, kuriam būdinga *logos*, vidinė logika: Kristaus mirtis liudija, kad Dievo Žodis visiškai tapo *kūnu*, žmogaus istorija“ (39). Kristus taip pat prisikelia trečiąją dieną, „kaip skelbė Raštai“: kadangi pagal žydų aiškinimą trečiąją dieną kūnas pradeda irti, Rašto žodis išsipildo Jėzuje, kuris prisikelia prieš irimui prasidedant. Šv. Paulius, sąžiningai perteikdamas apaštalų mokymą (plg. 1 Kor 15, 3), pabrėžia, kad Kristus mirtį nugalė kuriamąją Dievo Žodžio galia. Ši dieviškoji galia žadina viltį ir džiaugsmą: galiausiai tai ir yra išlaisvinantis velykinio Apreiškimo turinys. Per Velykas Dievas apreiskia save ir trejybės meilės, sunaikinančios griaunamąsias blogio ir mirties jėgas, galia.

Atmindami šiuos esminius mūsų tikėjimo elementus, galime kontempliuoti gilią kūrinių, naujosios kūrinių ir visos išganymo Kristuje istorijos vienybę. Pasielkdami įvaizdį, kosmosą galime palyginti su „knyga“ – taip jį vadino ir Galilėjas Galilėjus – ir laikyti jį „Autoriaus, išreiškiančio save per kūrinių *simfoniją*, kūrinium. Šioje simfonijoje yra tam tikras taškas, kuris

muzikos kalba būtų vadinamas *solo*, tema, skirta pasikiram instrumentui ar vienam balsui. Ir ši tema tokia svarbi, kad nuo jos priklauso viso kūrinio reikšmė. Šis *solo* – tai Jėzus <...>. <...> Žmogaus Sūnus aprėpia žemę ir dangų, kūriniją ir Kūrėją, kūną ir dvasią. Jis yra kosmoso ir istorijos centras, nes jame nesusimaišydami susijungia Autorius ir jo kūrinys“ (40).

Eschatologinis Dievo Žodžio matmuo

14. Visa tuo Bažnyčia aiškiai parodo, kad ji Jėzų Kristų laiko galutiniu Dievo Žodžiu; jis yra „Pirmasis ir Pasakutinis“ (*Apr* 1, 17). Jis kūrinijai ir istorijai suteikė galutinę prasmę, todėl esame pašaukti gyventi laike, apgyvendinti Dievo kūriniją, laikydamiesi šio Žodžiui būdingo eschatologinio ritmo; tad „krikščioniškoji išganymo tvarka, kaip naujoji ir galutinė Sandora, jau niekada nenustos galiojusi. Todėl nebelauktina jokio naujo viešo Apreiškimo, iki garbingai pasirodys mūsų Viešpats Jėzus Kristus (plg. *1 Tim* 6, 14 ir *Tit* 2, 13)“ (41). Kaip Sinodo asamblėjos metu priminė Sinodo tėvai, „krikščionybės savitumą sudaro Jėzaus Kristaus, Apreiškimo viršūnės, Dievo pažadų išpildymo ir Dievo ir žmogaus susitikimo tarpininko, įvykis. Jis, kuris mums „atskleidė“ Dievą (plg. *Jn* 1, 18), yra vienatinis ir galutinis žmonijai dovanotasis Žodis“ (42). Šią tiesą įstabiai išreiškė šv. Kryžiaus Jonas: „Kadangi Dievas mums dovanuoja savo Sūnų, kuris yra jo vienatinis ir galutinis Žodis, jis šiuo vienatiniu Žodžiu iš karto pasakė viską ir daugiau nebeturi ko pridurti <...>. Mat ką jis prieš tai pranašams sakė iš dalies, dabar iki galo pasakė savo Sūnumi, dovanodamas viską – savo Sūnų. Todėl, kas dabar dar norėtų Viešpatį kamantinėti ir trokštų regėjimų ar apreiškimų, tas ne tik elgtųsi neprotingai, bet ir ižeistų Dievą, nes tada nebūtų nukreipęs žvilgsnio vien į Kristų, bet ieškotų kažko kita ir nauja“ (43).

Tad Sinodas rekomendavo „padėti tikintiesiems Dievo žodį skirti nuo privačių apreiškimų“ (44). Šie „turi ne pagerinti ar papildyti galutinį Kristaus Apreiškimą, bet tam tikroje istorijos epochoje padėti jį tobuliau įgyvendinti“ (45). Privačių apreiškimų vertė esmingai skiriasi nuo viešojo Apreiškimo vertės: pastarasis reikalauja iš mūsų tikėjimo, nes jame žmogiškais žodžiais ir tarpininkaujant gyvajai Bažnyčios bendruomenei mums kalba pats Dievas. Privataus apreiškimo tiesos kriterijus yra jo santykis su pačiu Kristumi. Jei jis mus veda tolyn nuo Kristaus, tai jis tikrai ne iš Šventosios Dvasios, kuri mus kreipia į Evangeliją, o ne nuo jos. Privatus apreiškimas yra paspirtis tam tikėjimui ir jo įtikimumas atsiskleidžia per tai, kad jis kreipia į viešąją Apreiškimą. Todėl kokio nors privataus apreiškimo bažnytinis patvirtinimas iš esmės parodo, kad atitinkama žinia niekuo neprieštaruja tikėjimui ir dorovei;

ją galima paskelbti, o tikintiesiems leidžiama protinškai jai pritarti. Privatus apreiškimas gali sudėlioti naujus akcentus, duoti pradžią naujoms pamaldumo formoms ar pagilinti senas. Jis gali išsiskirti tam tikru pranašišku (plg. *1 Tes* 5, 19–21) ir vertingai padėti atitinkamu dabarties momentu geriau Evangeliją suprasti ir geriau ja gyventi, todėl jo nederėtų palikti be dėmesio. Tokią paspirtį galima siūlyti, tačiau ja naudotis neprivalu. Bet kuriuo atveju svarbu, kad jis maitintų tikėjimą, viltį ir meilę, kurie visiems yra nuolatinis išganymo kelias (46).

Dievo Žodis ir Šventoji Dvasia

15. Stabtelėjus prie Dievo galutinio Žodžio pasauliui, dabar reikėtų priminti Šventosios Dvasios misiją Dievo Žodžio atžvilgiu, nes be Parakleto veikimo krikščioniškojo Apreiškimo neįmanoma autentiškai suprasti. Taip priklauso nuo to, kad Dievo savidava visada aprėpia santykį tarp Sūnaus ir Šventosios Dvasios; Ireniejus Lionietis vadina juos „abiem Tėvo rankomis“ (47). Apskritai į Šventosios Dvasios buvimą išganymo istorijoje ir ypač Jėzaus gyvenime mūsų dėmesį atkreipia Šventasis Raštas: Jėzus Mergelės Marijos pradėdamas Šventosios Dvasios veikimu (plg. *Mt* 1, 18; *Lk* 1, 35); savo viešosios veiklos pradžioje ant Jordano upės kranto jis pamato ją nusileidžiančią ant savęs kaip balandį (plg. *Mt* 3, 16); toje pačioje Dvasioje Jėzus veikia, kalba ir džiūgauja (plg. *Lk* 10, 21); Dvasioje jis save ir aukoja (plg. *Žyd* 9, 14). Savo misijos pabaigoje, pasak evangelisto Jono, Jėzus savo gyvybės atidavimą nedviprasmiškai susieja su Šventosios Dvasios atsiuntimu saviesiems (plg. *Jn* 16, 7). Prisikėlęs Jėzus, nešiojantis savo kūne kančios ženklus, kvėpdamas išlieja Dvasią ant savųjų (plg. *Jn* 20, 22), taip leisdamas jiems dalyvauti jo paties misijoje (plg. *Jn* 20, 21). Šventoji Dvasia visko išmokys mokinius ir primins jiems viską, ką kalbėjo Kristus (plg. *Jn* 14, 26), nes ji, Tiesos Dvasia (plg. *Jn* 15, 26), įvesdins mokinius į visą tiesą. Pagaliau Apaštalų darbuose rašoma, kad Šventoji Dvasia nusileido ant apaštalų, kartu su Marija Sekminių dieną susirinkusių melstis (plg. 2, 1–4), ir paskatino juos imtis misijos visoms tautoms skelbti Gerąją Naujieną (48).

Tad Dievo žodis žmogiškais žodžiais išreiškiamas Šventosios Dvasios veikimu. Sūnaus ir Šventosios Dvasios misija neatskiriamos ir sudaro vieną išganymo tvarką. Dvasia, per Žodžio išikūnijimą veikianti Mergelės Marijos iščiose, yra ta pati, kuri veda Jėzų visos jo misijos metu ir pažadama mokiniams. Ta pati Dvasia, kuri kalbėjo per pranašus, palaiko ir įkvepia Bažnyčią, vykdančią užduotį skelbti Dievo žodį, ir pamokslaujančius apaštalus; galiausiai ta pati Dvasia įkvėpė Šventojo Rašto autorius.

16. Suvokdami šį eschatologinį horizontą, Sinodo tėvai priminė Šventosios Dvasios veikimo reikšmę Bažnyčios gyvenime ir tikinčiųjų širdyse Šventojo Rašto atžvilgiu (49): be „tiesos Dvasios“ (Jn 14, 16) veiksmingo veikimo Viešpaties žodžių neįmanoma suprasti. Šv. Ireniejus irgi patvirtina: „Nedalyvaujantieji Dvasioje negauna gyvybę teikiančio maisto iš motinos krūties (Bažnyčios), nieko negauna iš tyriausio šaltinio, trykštančio iš Kristaus kūno“ (50). Kaip Dievo žodis pasiekia mus Kristaus kūne, eucharistiniame kūne ir Rašto kūne, lygiai taip jis gali būti priimtas ir suprstas tik per tą pačią Dvasią.

Didieji krikščioniškosios tradicijos autoriai vieningai vertina Dvasios vaidmenį tikinčiojo santykiui su Šventuoju Raštu. Šv. Jonas Auksaburnis tikina, kad Raštui „reikia Dvasios Apreiškimo, kad iš ten paslėptų dalykų tikrosios prasmės atradimo galėtume gauti daug naudos“ (51). Šv. Jeronimas irgi tvirtai įsitikinęs, jog, „nepadedami Šventosios Dvasios, negalime suprasti Šventojo Rašto“ (52). Šv. Grigalius Didysis įtaigiai pabrėžia tos pačios Dvasios darbą Biblijai formuojantis ir ją aiškinant: „Ji pati sukūrė šventųjų Testamentų žodžius, ji pati atvėrė jų prasmę“ (53). Ričardas iš Šv. Viktoro abatijos primena: norint suprasti šventąjį tekstą, reikia Dvasios apšviestų ir pamokytų „balandžio akių“ (54).

Dar norėčiau pabrėžti, jog svarbus yra Dvasios ir Rašto santykio liudijimas, mūsų aptinkamas liturginiuose tekstuose, kai skelbiamas, girdimas ir tikintiesiems aiškinamas Dievo žodis. Tai pasakytina apie senas maldas, kuriomis epiklezės pavidalu šaukiamasi Dvasios prieš skaitinius: „Atsiųsk į mūsų širdis savo Šventąją Dvasią Parakletą ir leisk mums suprasti jos įkvėptus Raštus. Duok, kad juos tinkamai aiškinčiau, idant čia susirinkę tikintieji gautų iš to naudos.“ Lygiai taip pat kai kuriomis maldomis po pamokslų dar kartą meldžiama Dievo dovanoti Dvasią tikintiesiems: „Dieve, mūsų Gelbėtoja, <...> meldžiame tave: atsiųsk šiai tautai Šventąją Dvasią; tegu aplanko ją Jėzus, atveria visų protus, parengia širdis tikėti ir veda mūsų sielas pas Tave, gailestingasis Dieve“ (55). Iš visa to nesunku suprasti, kodėl neįmanoma suvokti Dievo žodžio prasmės nepriėmus Parakleto veikimo Bažnyčioje ir tikinčiųjų širdyse.

Tradicija ir Raštas

17. Vėl patvirtinę artimą Šventosios Dvasios ir Dievo Žodžio ryšį, padėjome pagrindą gyvosios Tradicijos ir Šventojo Rašto prasmei ir esmingai svarbai suvokti. Kadangi „Dievas taip pamilo pasaulį, jog atidavė savo viengimį Sūnų“ (Jn 3, 16), laike ištartasis dieviškasis Žodis save dovanojo ir „patikėjo“ Bažnyčiai, kad visur ir visada būtų galingai skelbiamas išganymas. Dogminėje

konstitucijoje *Dei Verbum* mums primenama, kad pats Jėzus Kristus „apaštalams įsakė visiems skelbti pranašų pažadėtąją Evangeliją, kurią jis pats įvykdė ir savo lūpomis skelbė kaip kiekvienos išganingos tiesos ir dorovės šaltinį, kad perteiktų dieviškąsias dovanas. Tai ištikimai vykdė tie apaštalai, kurie žodiniu skelbimu, pavyzdžiais bei pamokymais perdavė tai, ką buvo girdėję iš Kristaus lūpų ir patyrę iš jo elgesio bei darbų arba sužinoję iš juos mokančios Šventosios Dvasios. Tai ištikimai vykdė ir tie apaštalai bei jų aplinkos vyrai, kurie, tos pačios Šventosios Dvasios įkvėpti, išganymo žinią užrašė“ (56).

Be to, Vatikano II Susirinkimas primena, kad ši apaštalu kilmės Tradicija yra gyva ir dinaminė tikrovė: „Šventosios Dvasios globojama, ši apaštalu kilmės Tradicija Bažnyčioje pažengia pirmyn“, bet ne ta prasme, kad keistūsi tiesa, kuri amžina. Priešingai, dėl kontempliacijos, gilinimosi ir suvokimo, kylančio iš didesnės dvasinės patirties, taip pat dėl „mokymo tų, kurie su paveldėta vyskupyste yra gavę tikrą tiesos charizmą“, „didėja ir perduotų dalykų, ir žodžių supratimas“ (57).

Gyvoji Tradicija esmingai svarbi, kad Bažnyčia laiko tėkmėje galėtų auginti Rašte apreikštosios tiesos supratimą. „Tos Tradicijos dėka Bažnyčiai tapo žinomas visas šventųjų knygų kanonas. Ir pats Šventasis Raštas giliau suvokiamas ir nuolat tampa aktualus“ (58). Pagaliau būtent gyvoji Bažnyčios Tradicija leidžia mums tinkamai suprasti Šventąjį Raštą kaip Dievo žodį. Nors Dievo žodis už Šventąjį Raštą pirmesnis ir jį pranoksta, Rašte, kuris įkvėptas Dievo, Dievo žodis (2 Tim 3, 16) yra „nepakartojamu būdu“ (59).

18. Iš to paaiškėja, kaip svarbu aiškiai mokyti Dievo tautą artintis prie Šventojo Rašto neišleidžiant iš akių Bažnyčios gyvosios Tradicijos ir joje pačioje išvelgti Dievo žodį. Dvasinio gyvenimo požiūriu labai svarbu stiprinti tokią tikinčiųjų nuostatą. Čia gali būti naudinga nuoroda į Bažnyčios tėvų išplėtotą analogiją tarp Dievo Žodžio, kuris tampa „kūnu“, ir žodžio, kuris tampa „knyga“ (60). Dogminėje konstitucijoje *Dei Verbum*, tęsiant šią seną tradiciją, anot kurios, šv. Ambraziejaus žodžiais, „Sūnaus kūnas yra mums perduotas Raštas“ (61), pareiškiama: „Dievo žodžiai, išreikšti žmonių lūpomis, pasidarė panašūs į žmonių kalbą, kaip kitados amžinojo Tėvo Žodis, priėmęs trapų žmogaus kūną, tapo panašus į žmones“ (62). Laikantis tokio supratimo, Šventasis Raštas, nepaisant jo formos bei turinio įvairovės, atiskleidžia kaip vientisas. Juk „visi Šventojo Rašto žodžiai yra tik vienas žodis, jo vienatinis Žodis, kuriuo jis išsako save visą (plg. *Žyd* 1, 1–3)“ (63), tai aiškiai pasakė šv. Augustinas: „Atminkite, kad Dievo kalba, besiplėtojanti visame Šventajame Rašte, yra tik viena, ir tik vienas Žodis skamba visų šventųjų autorių lūpose“ (64).

Galiausiai Bažnyčia, veikiama Šventosios Dvasios ir vadovaujama Magisteriumo, visoms kartoms perduoda tai, kas apreiškta Kristuje. Bažnyčia gyvena būdama tikra, kad jos Viešpats, kalbėjęs praeityje, ir šiandien taria žodį per Bažnyčios gyvąją Tradiciją ir Šventąjį Raštą. Dievo Žodis dovanojasi Šventajame Rašte kaip įkvėptame Apreiškimo liudijime, kuris kartu su Bažnyčios gyvąja Tradicija yra aukščiausia tikėjimo taisyklė (65).

Šventasis Raštas, įkvėpimas ir tiesa

19. Svarbiausia sąvoka Šventajam Raštui kaip Dievo žodžiui žmonių žodžiais suvokti yra *įkvėpimas*. Ir čia galima pasitelkti analogiją: kaip Dievo Žodis Šventosios Dvasios veikimu Mergelės iščiose tapo kūnu, taip Šventasis Raštas Šventosios Dvasios veikimu gimė iš Bažnyčios iščių. Šventasis Raštas yra „Dievo kalba ta prasme, kad parašytas Šventosios Dvasios įkvėpimu“ (66). Taip pripažįstama ir visa žmogiškojo autoriaus, parašiusio įkvėptuosius tekstus, reikšmė, ir kaip tikrasis autorius pats Dievas.

Pasak Sinodo tėvų, tada aiškiai atsiskleidžia, kokia esmingai svarbi yra įkvėpimo tema tinkamam Rašto skaitymui ir jo teisingam aiškinimui ta pačia Dvasia (67), kuria jis buvo parašytas (68). Sumenkus įkvėpimo suvokimui, kyla pavojus Raštą skaityti kaip istorinio domėjimosi objektą, o ne kaip Šventosios Dvasios kūrinį, kuriame galime išgirsti Viešpaties balsą ir patirti jo buvimą istorijoje.

Sinodo tėvai, be to, iškėlė aikštėn, kad su įkvėpimo tema susijusi *Rašto tiesos* tema (69). Todėl gilinimasis į įkvėpimo dinamiką neabejotinai veda prie geresnio šventosiose knygos pateiktos tiesos supratimo. Susirinkimas patvirtina, kad įkvėptosios knygos moko tiesos: „Taigi visa, ką įkvėptieji autoriai, arba hagiografai, dėsto, turi būti laikoma Šventosios Dvasios išdėstyta. Todėl išpažintina, kad Šventasis Raštas tvirtai, ištikimai ir be klaidos moko tiesos, kurią Dievas panoręs pateikti šventosiose knygos mums išganyti. Tad *visas Raštas yra Dievo įkvėptas ir naudingas mokyti, barti, taisyti, auklėti teisumui, kad Dievo žmogus taptų tobulas, pasirenkęs kiekvienam geram darbui* (2 Tim 3, 16–17)“ (70).

Žinoma, teologinėje refleksijoje įkvėpimas ir tiesa visada laikyti Šventojo Rašto bažnytinio aiškinimo svarbiausiomis sąvokomis. Tačiau reikia pripažinti, kad šiandien, norint geriau atsilipti į poreikį aiškinti šventuosius raštus pagal jų prigimtį, jas būtina tinkamai pagilinti. Šiuo požiūriu primygtinai linkiu, kad tyrimai šioje srityje žengtų į priekį ir duotų naudos biblijiniam mokslams bei tikinčiųjų dvasiniam gyvenimui.

Dievas Tėvas – Žodžio versmė ir ištaka

20. Apreiškimo tvarkos versmė ir ištaka yra Dievas Tėvas. Jo „žodžiu buvo padaryti dangūs ir jo burnos alsavimu visos jų galybės“ (Ps 33, 6). Jis mus apšviečia, „kad pažintume Dievo šlovę, spindinčią Kristaus veide“ (2 Kor 4, 6; plg. Mt 16, 17; Lk 9, 29).

Sūnuje, „kūnu tapusiam Žodyje“ – Logos (plg. Jn 1, 14), atėjusiam vykdyti valią to, kuris jį siuntė (plg. Jn 4, 34), Dievas, Apreiškimo versmė, pasirodo kaip Tėvas ir atbaigia dieviškąjį žmogaus auklėjimą, jau anksčiau pradėtą pranašų žodžiais ir įstabiais darbais, padarytais kūrinijoje ir jo tautos bei visų žmonių istorijoje. Dievo Tėvo Apreiškimą Sūnus vainikuoja Parakleto (plg. Jn 14, 16), Tėvo ir Sūnaus Dvasios, vesiančios mus „į tiesos pilnatvę“ (Jn 16, 13), dovana.

Taip visi Dievo pažadai Jėzuje Kristuje tampa „taip“ (plg. 2 Kor 1, 20). Per tai žmogui atsiveria galimybė žengti pas Tėvą vedančiu keliu (plg. Jn 14, 6), kad galiausiai „Dievas būtų viskas visame kame“ (1 Kor 15, 28).

21. Kaip rodo Kristaus kryžius, Dievas kalba ir savo tyla. Dievo tyla, visagalio Tėvo tolybės patyrimas, yra Dievo Sūnaus, įsikūnijusio Žodžio, žemiškojo kelio esmingai svarbi atkarpa. Kabodamas ant kryžiaus, jis dejavo dėl šios tylos jam keliamo skausmo: „Mano Dieve, mano Dieve, kodėl mane apleidai?!“ (Mk 15, 34; Mt 27, 46). Klusnus ligi paskutinio atodūsiu, Jėzus mirties tamsybėje šaukėsi Tėvo. Jam jis save patikėjo perėjimo iš mirties į amžinąjį gyvenimą akimirka: „Tėve, į tavo rankas atiduodu savo dvasią“ (Lk 23, 46).

Ši Jėzaus patirtis būdinga žmogaus būviui: girdėjęs ir pažinęs Dievo žodį, jis turi galynėtis ir su jo tyla. Tai patyrė ne vienas šventasis ir mistikas, tai šiandien neatsiejama ir nuo daugelio tikinčiųjų kelio. Dievo tyla yra tarsi anksčiau tartų žodžių tąsa. Tomis tamsiomis akimirkomis jis kalba per tylos slėpinį. Todėl krikščioniškojo Apreiškimo dinamikoje tyla iškyla kaip svarbi Dievo žodžio išraiška.

Nuorodos

(1) Plg. *Propositio* 1.

(2) Plg. 12-oji eilinė Vyskupų sinodo generalinė asamblėja. *Instrumentum laboris*, 27.

(3) Plg. Leonas XIII. Enciklika *Providentissimus Deus* (1893 11 18): AAS 26 (1893–94), 269–292; Benediktas XV. Enciklika *Spiritus Paraclitus* (1920 09 15): AAS 12 (1920), 385–422; Pijus XII. Enciklika *Divino afflante Spiritu* (1943 09 30): AAS 35 (1943), 297–325.

- (4) *Propositio* 2.
- (5) *Ten pat*.
- (6) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 2.
- (7) *Ten pat*, 4.
- (8) Minėtina: Paulius VI. Apaštališkasis laiškas *Summi Dei Verbum* (1963 11 04): AAS 55 (1963); Paulius VI. Motu proprio *Sedula cura* (1971 06 27): AAS 63 (1971), 665–669; Jonas Paulius II. Bendroji audiencija (1985 05 01): *L'Osservatore Romano*, 1985 05 02–03, p. 2; Jonas Paulius II. Kreipimasis dėl Biblijos aiškinimo Bažnyčioje (1993 04 23): AAS 86 (1994), 232–243; Benediktas XVI. Kreipimasis į tarptautinį kongresą dogminės konstitucijos *Dei Verbum* 40-ųjų metinių proga (2005 09 16): AAS 97 (2005), 957; Benediktas XVI. *Angelus* (2005 11 06): *Insegnamenti* I (2005), 759–760. Primintini ir Popiežiškosios Biblijos komisijos pareiškimai: Biblija ir kristologija (1984): *Ench. Vat.* 9, Nr. 1208–1339; Vienybė ir įvairovė Bažnyčioje (1988 04 11): *Ench. Vat.* 11, Nr. 544–643; Biblijos aiškinimas Bažnyčioje (1993 04 15): *Ench. Vat.* 13, Nr. 2846–3150; Žydų tauta ir jos Šventasis Raštas krikščionių Biblijoje (2001 05 24): *Ench. Vat.* 20, Nr. 733–1150; Biblija ir moralė. Krikščioniškojo elgesio biblinės šaknys (2008 05 11), Città del Vaticano 2008.
- (9) Plg. Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos kuriją (2008 12 22): AAS 101 (2009), 49.
- (10) Plg. *Propositio* 37.
- (11) Plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Žydų tauta ir jos Šventasis Raštas krikščionių Biblijoje (2001 05 24): *Ench. Vat.* 20, Nr. 733–1150.
- (12) Benediktas XVI. Kreipimasis į Romos kuriją (2008 12 22): AAS 101 (2009), 50.
- (13) Plg. Benediktas XVI. *Angelus* (2009 01 04): *Insegnamenti* V, 1 (2009), 13.
- (14) Plg. *Relatio ante disceptationem*, I.
- (15) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 2.
- (16) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 1: AAS 98 (2006), 217–218.
- (17) *Instrumentum laboris*, 9.
- (18) Nikėjos-Konstantinopolio Tikėjimo išpažinimas: DS 150.
- (19) Bernardas Klervietis. *Homilia super Missus est*, IV, 11: PL 183, 86B.
- (20) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 10.
- (21) Plg. *Propositio* 3.
- (22) Plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Deklaracija dėl Jėzaus Kristaus ir Bažnyčios vienatimumo ir jų išganomojo veikimo visuotinumui *Dominus Iesus* (2000 08 06), 13–15: AAS 92 (2000), 754–756.
- (23) Plg. *In Hexaemeron*, XX, 5: *Opera omnia*, V, Quarracchi 1891, p. 425–426; *Breviloquium*, I, 8: *Opera omnia*, V, Quarracchi 1891, p. 216–217.
- (24) *Itinerarium mentis in Deum*, II, 12: *Opera omnia*, V, Quarracchi 1891, p. 302–303; *Commentarius in librum Ecclesiastes*, Cap. 1, vers. 11; *Quaestiones*, II, 3: *Opera omnia*, VI, Quarracchi 1891, p. 16.
- (25) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 3; plg. Vatikano I Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie katalikų tikėjimą *Dei Filius*, Cap. 2, *De revelatione*: DS 3004.
- (26) Plg. *Propositio* 13.
- (27) Plg. Tarptautinė teologijos komisija. Visuotinės etikos paieška: naujas požiūris į prigimtinių įstatymą. Città del Vaticano 2009, Nr. 39.
- (28) Plg. *Summa theologiae*, Ia-Iae, q. 94, a. 2.
- (29) Plg. Popiežiškoji Biblijos komisija. Biblija ir moralė. Krikščioniškojo elgesio biblinės šaknys (2008 05 11), Città del Vaticano 2009, Nr. 109.
- (30) Plg. Tarptautinė teologijos komisija. Visuotinės etikos paieška: naujas požiūris į prigimtinių įstatymą. Città del Vaticano 2009, Nr. 102.
- (31) Plg. Benediktas XVI. Homilija pradedant Vyskupų sinodo pirmą bendrąjį susirinkimą (2008 10 06): AAS 100 (2008), 758–761.
- (32) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 14.
- (33) Benediktas XVI. Enciklika *Deus caritas est* (2005 12 25), 1: AAS 98 (2006), 217–218.
- (34) „*Ho Logos pachynetai* (arba *brachynetai*)“. Plg. Origenas. *Peri Archon*, I, 2, 8: SC 252, 127–129.
- (35) Benediktas XVI. Pamokslas per Viešpaties Gimimo iškilme (2006 12 24): AAS 99 (2007), 12.
- (36) Plg. Baigiamoji žinia, II, 4–6.
- (37) Maksimas Išpažinėjas. Marijos gyvenimas, 89: *Testi mariani del primo millennio*, 2. Roma 1989, p. 253.
- (38) Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 9–10: AAS 99 (2007), 111–112.
- (39) Benediktas XVI. Bendroji audiencija (2009 04 15): *L'Osservatore Romano*, 2009 04 16, p. 1.
- (40) Benediktas XVI. Pamokslas per Viešpaties Apsireiškimo iškilme (2009 01 06): *L'Osservatore Romano*, 2009 01 07–08, p. 8.
- (41) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 4.
- (42) *Propositio* 4.
- (43) Šv. Kryžiaus Jonas. Kopimas į Karmelio kalną, II, 22.
- (44) *Propositio* 47.
- (45) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 67.
- (46) Plg. Tikėjimo mokymo kongregacija. Fatimos žinia (2000 06 26): *Ench. Vat.* 19, Nr. 974–1021.

- (47) *Adversus haereses*, IV, 7, 4: PG 7, 992–993; V, 1, 3: PG 7, 1123; V, 6, 1: PG 7, 1137; V, 28, 4: PG 7, 1200.
- (48) Plg. Plg. Benediktas XVI. Posinodinis apaštališkasis paraginimas *Sacramentum caritatis* (2007 02 22), 9–10: AAS 99 (2007), 113–114.
- (49) Plg. *Propositio* 5.
- (50) *Adversus haereses*, III, 24, 1: PG 7, 966.
- (51) *Homiliae in Genesim*, XXII, 1: PG 53, 175.
- (52) *Epistula* 120, 10: CSEL 55, p. 500–506.
- (53) *Homiliae in Ezechielem* I, VII, 17: CC 142, p. 94.
- (54) „*Oculi ergo devotae animae sunt columbarum quia sensus eius per Spiritum Sanctum sunt illuminati et edocti, spiritualia sapientes... Nunc quidem aperitur animae talis sensus, ut intelligat Scripturas*“: Ričardas iš Šv. Viktoro abatijos. *Explicatio in Cantica canticorum*, 15: PL 196, 450B.D.
- (55) *Sacramentarium Serapionis* II (XX): *Didascalia et constitutiones apostolorum*. Ed. F. X. Funk, II, Paderborn 1906, p. 161.
- (56) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 7.
- (57) *Ten pat*, 8.

- (58) *Ten pat*.
- (59) Plg. *Propositio* 3.
- (60) Plg. Baigiamoji žinia, II, 5.
- (61) *Expositio Evangelii secundum Lucam* 6, 33: PL 15, 1677.
- (62) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 13.
- (63) Katalikų Bažnyčios katekizmas, 102. Taip pat plg. Rupertas iš Doico. *De operibus Spiritus Sancti*, I, 6: SC 131, 72–74.
- (64) *Enarrationes in Psalmos*, 103, IV, 1: PL 37, 1378. Panašių ištarų yra ir: Origenas. *In Iohannem* V, 5–6: SC 120, 380–384.
- (65) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 21.
- (66) *Ten pat*, 9.
- (67) Plg. *Propositio* 12.
- (68) Plg. Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 12.
- (69) Plg. *Propositio* 12.
- (70) Vatikano II Susirinkimas. Dogminė konstitucija apie Dievo apreiškimą *Dei Verbum*, 11.

(Tęsinys kitame numerioje)

▼ Komentuojama knyga – interviu su popiežiumi

(KAP) Lapkričio 21 d. Vatikano dienraštyje *L'Osservatore Romano* paskelbtos vokiečių publicisto Peterio Seewaldo knygos – interviu su Benediktu XVI „Pasaulio šviesa“ ištraukos. Knyga oficialiai pristatyta Vatikane lapkričio 23 d. Daugiausia žiniasklaidos atgarsių sukėlė Benedikto XVI interviu pareikštos mintys apie prezervatyvų naudojimo leistinumą ypatingais atvejais, siekiant išvengti kito žmogaus užkrėtimo ŽIV virusu. Interviu popiežius kalba apie būtinybę humanizuoti seksualumą; dėmesio sutelkimas į prezervatyvus reiškia seksualumo subanalinį. Pasak popiežiaus, šis subanalinis kelias pavojų žvelgti į seksualumą ne kaip į meilės išraišką, bet kaip į savotišką narkotiką. Atskirais atvejais, pavyzdžiui, kai naudojamas prezervatyvas siekiant sumažinti partnerio užkrėtimo galimybę, tuo parodoma bent dalinė atsakomybė ir žengiamas žingsnis link seksualumo sužmoginimo. Tačiau popiežius pabrėžia, kad prezervatyvų naudojimas nėra tinkama priemonė, leidžianti įveikti ŽIV infekcijos blogį.

Pasak Vatikano spaudos salės direktoriaus kun. Federico Lombardi SJ, Benedikto XVI mintys apie prezervatyvų naudojimą nėra „revoliucingas pokytis“. Popiežius nepakeitė Bažnyčios mokymo, nepateisina netvarkingų lytinių santykių ir nelaiiko prezervatyvų

moraliai leistinu sprendimu kovojant prieš AIDS. Jis kalba apie išimtinę situaciją, kai seksualumo raiška kelia rimtą riziką kito gyvybei. Pasak kun. F. Lombardi, Benediktas XVI šiuo pareiškimu padėjo paaiškinti nuo seno diskutuojamą klausimą. Moralės teologai yra pateikę panašių išvalgų, tačiau to nebuvo pareiškęs popiežius, – nors tai nuskambėjo dialogo forma, o ne kaip Magisteriumo pareiškimas. Viena vertus, išlaikoma ištikimybė moralės principams, kita vertus, įspėjama dėl iliuzijos akiai pasitikėti prezervatyvais. Beje, knygos pristatymo metu publicistas P. Seewaldas atkreipė dėmesį į neproporcingą žiniasklaidos dėmesį prezervatyvų temai, nepaisant platesnio konteksto.

Dienraštyje *L'Osservatore Romano* paskelbtose knygos ištraukose taip pat rašoma, kad lytinių piktnaudžiavimų sukulto skandalo mastas šokiravo Benediktą XVI. Būdamas Tikėjimo mokymo kongregacijos prefektas, jis buvo susipažinęs su įvykių eiga JAV, taip pat pastebėjo, kaip aštrėja situacija Airijoje, tačiau kilusio skandalo apimtys jam sukėlė didžiulį šoką.

Paskelbtose knygos ištraukose Benediktas XVI pareiškia nuomonę apie musulmonų teises: jis nemato priešas ties drausti dėvėti burkas, jei musulmonės jas dėvi savo noru. Benediktas XVI pritaria musulmonų teisei Europoje melstis mečetėse, drauge išreiškdamas viltį, kad ir

islamo šalyse krikščionims bus sudarytos sąlygos melstis bažnyčiose.

Popiežius nemato galimybės teikti Kunigystės šventimus moterims. Pasak jo, tai nėra savavališkas sprendimas. Bažnyčia neturi įgaliojimų tai įgyvendinti, nes Kristus, pašaukdamas apaštalais dvylika vyrų, suteikė kunigybei negrižtamą pavidalą. Tai nėra diskriminacija, nes kunigystė ne viešpatavimas, bet tarnystė. Su kunigybe nesuderinamas ir homoseksualumas. Šiuo klausimu Bažnyčia turi būti budri, kad kunigų celibatas nebūtų tapatinamas su homoseksualumo polinkiu. Benediktas XVI taip pat nemato sąlygų šaukti trečiąjį Vatikano Susirinkimą. Pasak jo, šiuo metu Bažnyčia vadovaujama per Vyskupų sinodo instituciją. Vatikano II Susirinkimas apibrėžė Bažnyčios santykį su Naujaisiais laikais, tačiau dar reikia įgyvendinti jo nutarimus. Benediktas XVI kritiškai atsiliepia apie tai, kad Susirinkimas labai vienusiškai nušviečiamas žiniasklaidoje ir beveik nesidomima Susirinkimo dokumentų tekstais.

Benediktas XVI gina savo pirmtaką Pijų XII ir vadina jį „didžiu teisiuoju“. Pasak jo, Pijus XII padarė visa, kas įmanoma, gelbėdamas žmones. Jis išgelbėjo tiek daug žydų gyvybių, kaip niekas kitas. Paskelbtose interviu ištraukose popiežius taip pat smerkia sekso turizmą ir pareiškia, kad Vakarų pasauliui tenka atsakomybė dėl šio blogio, ypač griaušančio jaunimo gyvenimą. Ši destrukcija kyla iš Vakarų pasaulyje neteisingai suprantamos laisvės. Vakarų šalims taip pat tenka atsakomybė dėl narkotikų plitimo bei prekybos, keliančios grėsmę ištisų šalių ateičiai.

Benediktas XVI apie teisę į medicinos paslaugas

(KAP) Lapkričio 18 d. paskelbta Benedikto XVI žinia Sveikatos apsaugos sielovados tarybos organizuotam tarptautiniam kongresui, adresuota

šios Popiežiškosios tarybos pirminkui arkivyskupui Zygmuntui Zimowskiui. Lapkričio 18–19 d. Vatikane vykusiame kongrese svarstyti teisingos ir humaniškos sveikatos apsaugos klausimai. Sveikinimo žodyje Benediktas XVI pabrėžia, kad medicinos rūpyba yra pamatinė žmogaus teisė, o abortas ir eutanazija – ne. Galimybė gauti medicinos paslaugas turi būti garantuota platiems pasaulio gyventojų sluoksniams. Drauge popiežius atkreipia dėmesį, kad kai kuriuose pasaulio regionuose plėtojasi kūno kultas, besireiškiantis farmakologiniu, medicininu bei chirurginiu konsumizmu. Benediktas XVI pabrėžtinai kritikuoja vadinamąsias reprodukcines sveikatos technikas, kai, vykdant dirbtinį apvaisinimą, naikinami žmogaus embrionai. Jis taip pat ryžtingai smerkia eutanazijos legalizavimo bandymus. Pasak popiežiaus, šios priemonės pažeidžia teisingumą sveikatos apsaugos srityje.

Popiežius įspėja kardinolus dėl reliatyvizmo diktatūros

(KAP) Lapkričio 19 d. prieš naujų kardinolų skyrimo konsistoriją Benediktas XVI drauge su Kardinolų kolegija aptarė aktualius Bažnyčios gyvenimo klausimus. Maldos ir studijų dienoje dalyvavo apie 150 asmenų, tarp jų 24 dignitoriai, kuriuos Benediktas XVI lapkričio 20 d. iškilmingai pakėlė į kardinolus. Svarstyti religijos laisvės, liturgijos klausimai, anglikonų, norinčių pereiti į Katalikų Bažnyčią, priėmimo sąlygos, pagalba nepilnamečiams, patyrusiems kunigų lytinį priekabiavimą. Benediktas XVI kalbėdamas kardinolams pareiškė, kad religijos laisvei įžvelgia grėsmę, kylančią iš „reliatyvizmo diktatūros“. Nors šis reliatyvizmas, paviršutiniškai žvelgiant, įgyvendina laisvės sampratą, tačiau iš tikrųjų grasina ją sugriauti. Šiandien tapo sunku skelbti krikščioniškąją žinią ir pristatyti krikščioniškosios kultūros pasiekimus.

Bažnyčios žinios

Eina nuo 1996 sausio 15 dienos
du kartus per mėnesį

STEIGĖJAS

Lietuvos Vyskupų Konferencija
S. Skapo g. 4, 01122 Vilnius

LEIDĖJAS

Lietuvos Katalikų Bažnyčios informacijos centras
Papilio g. 5, 44275 Kaunas

REDAKcinė KOMISIJA

Pirmininkas
arkivyskupas Sigitas Tamkevičius SJ

Nariai:

vysk. Gintaras Grušas
kun. Lionginas Virbalas SJ

Vyskupijų atstovai:

Kaišiadorių vyskupija / mons. Algirdas Jurevičius
Kauno arkivyskupija / Darius Chmieliauskas
Panevėžio vyskupija / kun. Rimantas Kaunietis
Šiaulių vyskupija / kun. Evaldas Alūza
Telšių vyskupija / kun. Remigijus Saunorius
Vilniaus arkivyskupija / kun. Saulius Bužauskas

VYR. REDAKTORIUS

Gediminas Žukas

REDAKTORIAI

Kastantas Lukėnas
Violeta Micevičiūtė
Asta Petraitytė

KORESPONDENTAI

kun. Žydrūnas Vabuolas / Vilnius
kan. Andriejus Sabaliauskas / Telšiai
Inesė Ratnikaitė / Šiauliai
kun. Gediminas Tamošiūnas / Kaišiadorys

ADRESAS

Papilio g. 5, 44275 Kaunas

TELEFONAI

Redakcija (37) 323 853
Platinimo tarnyba (37) 322 758
El. paštas lkbc@lcn.lt

SPAUDŽIA

LC „Dakra“
Jonavos g. 260
44131 Kaunas

TIRAŽAS 770 egz.

ISSN 1392-6098

© 2010, „Bažnyčios žinios“